

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่
ตำรวจ: กรณีศึกษาเขตพื้นที่รับผิดชอบ สถานีตำรวจภูธรจะกวัะ
จังหวัดยะลา

Relationships between Muslim Civilians and the
Police: A Case Study of the Chakwoa Community

ชุดโครงการวิจัย
มาเลเซีย : นัยที่สำคัญต่อไทย (รุ่นที่ 5)

โดย

อับดุลมาซี หะยีสะมาแอ และคณะ
คณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

มีนาคม 2560

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่
ตำรวจ: กรณีศึกษาเขตพื้นที่รับผิดชอบ สถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ
จังหวัดยะลา”

Relationships between Muslim Civilians and the Police: A
Case Study of the Chakwoa Community

คณะผู้วิจัย

1. นายอับดุลมาชิ หะยีสะมาแอ
2. ผศ.อับดุลลาตีฟ การ์
3. นางสาวจิราพร ผลาสิน

สังกัด

คณะอิสลามศึกษาฯ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
คณะอิสลามศึกษาฯ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
คณะอิสลามศึกษาฯ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี

ชุดโครงการ “มาเลเซีย” : นัยที่สำคัญต่อไทย (รุ่น 5)

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจขึ้นภายในสังคมและนำไปสู่ความมั่นคงในชีวิต จะทำให้บรรลุถึงความต้องการของทุกคนเพื่อความคงอยู่อย่างมีความสุข และความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมทั้งหมดนั้นจะเกิดขึ้นได้หากมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดี ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เข้าใจกัน ต้องการช่วยเหลือกัน ให้การสนับสนุนกันด้วยความความเต็มใจ ดังกล่าวนั้นจะช่วยป้องกันความขัดแย้งหวาดระแวงสงสัยหรือไม่ไว้วางใจกัน ท้ายที่สุดแล้วก็ส่งผลให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างผาสุกและสงบสุข

โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจเสมือนเป็นข้าราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มากไปกว่านั้นคือพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม และเป็นพื้นที่พิเศษที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นบ่อยครั้งยังต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ทั้งนี้เพื่อช่วยกันในการแก้ปัญหาได้ถูกจุดและทันท่วงที ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับงานชุมชนสัมพันธ์คือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของตำรวจกับประชาชน ที่มีเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจและการสนับสนุนของประชาชนที่มีต่องานตำรวจ และต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเข้าใจปัญหาของตำรวจ ต้องการให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับตำรวจ และเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยมีเป้าหมายสุดท้ายและสูงสุดคือเพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นภายในชุมชน

ด้วยเหตุผลข้างต้นการวิจัยในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาลักษณะความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา และรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะ แก่หน่วยงานต่างๆนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและพัฒนาสถานีตำรวจต่อไป

รหัสโครงการ : RDG5910028
ชื่อโครงการ : ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ: กรณีศึกษาเขตพื้นที่
รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา
ชื่อนักวิจัย : นายอับดุลมาซิ หะยีสะมาแอ สังกัด คณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
ผศ.อับดุลลาตีฟ การ์ สังกัด คณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
นางสาวจิราพร ผลาสิน สังกัด คณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยฟาฏอนี
E-mail Address : diyaulhak13@gmail.com
ระยะเวลาโครงการ : 1 มีนาคม 2559 – 28 กุมภาพันธ์ 2560

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ: กรณีศึกษาเขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา และศึกษารูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 7 นาย ผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไป จำนวน 10 คน หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาบรรยายแบบพรรณนาความตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ของประชาชนมุสลิมทั่วไปต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะของคนรู้จักเป็นส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มคนที่เป็น ชรบ.ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือ อบต.มีความสัมพันธ์กับตำรวจในลักษณะเพื่อน ส่วนผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ประสงค์ที่จะให้บุตรหลานเป็นตำรวจติดกับกลุ่มเยาวชนที่ยินดีเป็นตำรวจหากมีโอกาสที่จะได้งานทำ นอกจากนี้ประชาชนมุสลิมส่วนมากเชื่อว่าทั้งตำรวจและทหารมีคนที่จริงใจและไม่จริงใจปะปนกันจึงไม่มั่นใจในความสัมพันธ์ต่อกันมากนักนอกจากคนที่รู้จักกันมานาน ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนใหญ่จะใกล้ชิดและสนิทสนมกับตำรวจที่เป็นมุสลิมมากกว่าพุทธ แต่ยินดีจะประสานความสัมพันธ์กับตำรวจที่เป็นชาวพุทธหากมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี แต่ประชาชนเห็นว่าปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนลดลงโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทของทหาร

ส่วนแนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ของ สภ.จะก๊วะ พบว่า เริ่มจากการสร้างภาพลักษณ์สถานที่สื่อถึงความเป็นมิตรกับประชาชน และมีทีมงานชุมชนชนสัมพันธ์ที่สารวัตรใหญ่เป็นหัวหน้าทีม มีลักษณะงานชุมชนสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยโครงการวางปิ่นมาจับเชือก โครงการละหมาดวันศุกร์สัญจร โครงการเยี่ยมเยียนและพบปะผู้นำชุมชนและชาวบ้าน โครงการประชุมประชารัฐ ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมตึกาสัมพันธ์ ร่วมพัฒนาลานกีฬา เทปูน ทำท่อระบายน้ำ กิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดสถานีตำรวจให้เยาวชนเข้าปรึกษาหารือ มอบเงินสมทบทุนสร้างมัสยิด และมอบเงินสมทบทุนให้รถกู้ภัยจิตอาสาตำบลจะก๊วะ

ส่วนเหตุผลหรือที่มาของความสัมพันธ์ เกิดจากการให้ความสำคัญของผู้บังคับบัญชาในแต่ละสมัย การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ภาษามาลายูท้องถิ่นและมีวัฒนธรรมเดียวกันกับประชาชนในพื้นที่ ส่วนศาสนาเป็นตัวช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นไปอย่างจริงใจ เชื่อใจ และยั่งยืนกว่า นอกจากนี้การเชื่อฟังผู้นำเป็นอีกเหตุผลของความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับตำรวจ ส่วนการมีทหารมาอยู่ในพื้นที่ทำให้บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนลดลง เช่นเดียวกันกับการโยกย้ายผู้บังคับบัญชาสถานีบ่อยครั้งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนขาดความต่อเนื่องและเสียโอกาสไปในที่สุด

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ ควรสรรหาเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับชั้นที่เหมือนกับประชาชนให้มากที่สุด ทั้งในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม หากไม่มีก็ควรที่จะเลือกตำรวจที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีและวางตัวได้อย่างเหมาะสม

และควรกำหนดให้สถานีตำรวจโดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ควรเน้นงานชุมชนสัมพันธ์มากกว่างานปราบปราม เพราะการเน้นปราบปรามไม่ได้ทำให้คดีความลดลง แต่กลับสร้างความหวาดระแวงให้เพิ่มขึ้นระหว่างประชาชนกับตำรวจ ควรกำหนดกรอบงานและพื้นที่ระหว่างทหารกับตำรวจให้ชัดเจนเพื่อให้แต่ละฝ่ายแสดงบทบาทได้เต็มศักยภาพ สุดท้ายควรพิจารณาเหตุผลการโยกย้ายผู้บังคับบัญชาสถานีตำรวจให้ครอบคลุมไปถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนด้วยเช่นกัน

คำสำคัญ ความสัมพันธ์ ประชาชนมุสลิม เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธรจะกะวิะ

Project Code: RDG5910028

Research Title: Relationships between Muslim Civilians and the Police: A Case Study of the Chakwoa Community

Researcher: Abdulmazi Hajisamaae, College of Islamic Studies and Law Fatoni University
Abdullatif Kari College of Islamic Studies and Law Fatoni University
Jiraphon Phalasin College of Islamic Studies and Law Fatoni University

E-mail Address: diyaulhak13@gmail.com

Duration: 1 March 2016 – 28 February 2017

Abstract

This qualitative study was aimed to investigate relationships of Muslim civilians with and their opinions on the police officers at the local police station, and explore how they make such relationships. Data were obtained through participatory observations and in-depth interviews of 7 police officers from Chakwoa Police Station and 10 community leaders and people at Chakwoa Sub-district in Yala Province. Then descriptive analysis was conducted based on the objectives.

The findings indicated that most of Muslim civilians and the local police officers were only acquaintances. The community leaders, whereas, considered the police their friends. The majority of parents did not wish their children to be the police, which was contrast to the youth's preference because they needed to work. Believing that some of the police and the army officers were sincere, the Muslim people were uncertain of their relationship with the police officers, except for familiar ones. They were more acquainted with Muslim officers. Nevertheless, they were pleased to cooperate with friendly non-Muslim officers. The Muslim civilians viewed that the police's relationship with people became reduced when compared to the soldiers'.

In exploration of civilian relationship-building strategies applied by the police, it was founded that a friendly image of the station was initially created. They formed a community-relation team led by the superintendent. Their community-relation activities included visiting and meeting community leaders and local people, touring to join the Friday prayer, participating in religious rituals, fixing and improving the community's infrastructures, creating opinion sharing platforms, providing the youth with consultations, and donating for building mosques and buying an ambulance, etc.

Such good relationships originated from the chief officers' positive perspectives, and the officers' sharing common dialect and culture. The same faith contributed to more sincere, trustful and sustainable relationships. Obedience to the leader also helped to improve their relationships. However, existence of soldiers in the area reduced the relationship between the people and the police. Frequent transfers of the station chief also brought about lack of continual relationships and opportunity.

It was recommended that shared faith, language and culture to the local people should be taken into account, if possible, on recruitment of the police officers of all rankings. Friendliness and proper behavior are also important. Community-relation tasks should be more focused than suppressions which, in the civilians' views, do not contribute to minimizing crimes but increasing people's fear of the police. The police and soldiers should be assigned to do distinctively different tasks at specific areas so that they can play their roles effectively. Lastly, potential effects on the police-people relationship should be included in consideration of transferring the chief of the police station.

Keyword Relationships Muslim Police Chakwoa Community

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยความโปรดปรานจากพระเจ้าและความช่วยเหลือจากหลายท่านและหลายหน่วยงาน คณะผู้วิจัยขอขอบคุณฝ่ายนโยบายชาติและความสัมพันธ์ข้ามชาติ (ฝ่าย 1) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ได้สนับสนุนงบประมาณการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยฟาฏอนี คณะผู้บริหารและบุคลากรคณะอิสลามศึกษาและนิติศาสตร์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ที่อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณะที่ปรึกษาประจำโครงการ ฯ ซึ่งประกอบด้วย ศาสตราจารย์ ดร. อิศรา ศานติศาสน์ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และ อาจารย์ ดร.สายพิน ศุภุทธมงคล ที่ได้ให้แนวคิด คำชี้แนะ และแนะนำเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ตลอดเวลาในการทำวิจัย ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน สารวัตรใหญ่ รองสารวัตรใหญ่ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.จะก๊วะ ขอขอบคุณ อีหม่าม โต๊ะครู กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และประชาชน ในพื้นที่สามตำบล จะก๊วะ เกะร่อ และตะโละหะล่อ ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัย
มีนาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
บทคัดย่อ	ข
Abstract	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดในการวิเคราะห์	5
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	6
นิยามคำศัพท์	6
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ	8
ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ สภ. จะก๊วะ	10
คดีความต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สภ.จะก๊วะ	12
คดีความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สภ.จะก๊วะ	14
บทที่ 3 งานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ	21
ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations)	21
ภาพลักษณ์ สภ.จะก๊วะ กับแนวคิดเชื่อมความสัมพันธ์กับประชาชน	22
รูปแบบและลักษณะงานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ	24
ผลงานและความสำเร็จงานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ	26
บทที่ 4 ความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.จะก๊วะ	30
แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	30
ลักษณะความสัมพันธ์ของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.จะก๊วะ	31
เหตุผลและที่มาของความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตำรวจ สภ.จะก๊วะ	34
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	39
ลักษณะความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.จะก๊วะ	39
แนวคิดและรูปแบบชุมชนสัมพันธ์ของ สภ.จะก๊วะ	41
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	42
บรรณานุกรม	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐถือเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน เข้าใจกัน ต้องการช่วยเหลือกัน ให้การสนับสนุนกันด้วยความความเต็มใจ ดังกล่าวนั้นจะช่วยป้องกันความขัดแย้งหาความระแวงสงสัยหรือไม่ไว้วางใจกัน ท้ายที่สุดแล้วก็ส่งผลให้ทุกคนอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างผาสุกและสงบสุข

โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นข้าราชการที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดยิ่งต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ยิ่งในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่ประชาชนมุสลิมส่วนใหญ่ดูเหมือนไม่ค่อยใกล้ชิดและไม่กล้าเข้าใกล้กับข้าราชการตำรวจสักเท่าไรนัก บางครั้งมีผู้ปกครองบางคนห้ามลูกๆไม่ให้ไปข้องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยให้เหตุผลแบบเหมารวมว่าไว้วางใจไม่ได้ จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมในพื้นที่กับตำรวจดูห่างเหินอยู่คนละส่วนกัน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ข้อมูลและความร่วมมือจากประชาชน ในการช่วยเป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่รัฐหรือตำรวจ และจะสามารถแก้ปัญหาได้ถูกจุดและทันที่ทั้งหมดยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐหรือตำรวจในพื้นที่นั้นๆ

เนื่องจากบุคคลจะต้องมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพื่อการอยู่ร่วมกัน มนุษย์ต้องมีความสัมพันธ์กับคนอื่นๆ คนเราเกิดมาไม่มีอยู่คนเดียวได้ ต่างต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันนั้น ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่เล็กที่สุดไปจนถึงสถาบัน องค์กร หรือประเทศ หรือโลกก็ตาม ล้วนแต่ต้องอาศัยสัมพันธภาพที่ดีต่อกันเท่านั้นจึงจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้(กาญจนา คุณารักษ์,2527:125) นอกจากนี้สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นผลรวมของการปฏิบัติความประพฤติระหว่างบุคคล ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลได้ร่วมกันทำกิจกรรมและมีส่วนร่วมในด้านการติดต่อสื่อความหมาย ความร่วมมือในการเปลี่ยนแปลงและการแก้ปัญหาซึ่งกันและกัน ดังนั้นเพื่อสังคมที่สมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องเน้นความมั่นคงและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดี เพราะการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ไม่ดี จะก่อให้เกิดปัญหามากมาย อันเป็นผลมาจากการขาดความพึงพอใจซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล(ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2544:115 และภาสกร ศิริพัฒนานนท์, 2545:18)

โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ทุกฝ่ายต้องช่วยเหลือกัน พึ่งพากันในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งประชาชนในพื้นที่และภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่มาปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาพื้นที่นี้ให้กลับมาปกติสุขเหมือนเดิม ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนาและแก้ปัญหาพื้นที่แห่งนี้ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนที่ถือว่าเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าข้าราชการอื่นใดในบางโอกาสตำรวจชั้นประทวนอาจต้องอยู่ร่วมกับประชาชนตลอด 24 ชม.เพราะตำรวจ ผู้ที่พิทักษ์รับใช้ประชาชน มีหน้าที่รักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดถึงการดูแลสาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนใช้ส่วนร่วมกัน ฉะนั้นตำรวจในสายตาของประชาชน ก็ต้องมีหน้าที่รักษากฎหมาย ต้องดูแลและช่วยเหลือให้สังคมอยู่รอดปลอดภัยด้วยประการทั้งปวง และกระทำทุกวิถีทางเพื่อให้เกิดความสงบสุข งานในหน้าที่ของตำรวจต้องรับผิดชอบกว้างใหญ่ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งเสียชีวิต งานหลักในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ต้องดูแลทุกข์สุขของประชาชนตามอำนาจและหน้าที่ และจะต้องช่วยเหลือประชาชนในเมื่อเกิดภัยพิบัติต่างๆ ต้องทำทุกอย่างเพื่อให้ประชาชนเกิด

ความสุข ดังนั้นตำรวจจึงต้องมีคุณธรรม จริยธรรม เมตตาธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะต้องมีความอดทน กล่าวหาญ ในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ ต้องช่วยเหลือสังคมตามความสามารถที่มีอยู่ รวมถึงร่วมมือกับประชาชนในการพัฒนาความเจริญของท้องถิ่นและพื้นที่นั้นๆ ตำรวจต้องปฏิบัติตัวเปรียบดังญาติสนิท ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อให้ประชาชนยอมรับนับถือ ให้เกียรติเมื่อพบปะกัน สมกับคำว่า "ตำรวจอยู่ไหนประชาชนอุ่นใจทั่วกัน"(จรูญ หนูรัก,2550 และธนา พวงมณี ,2550)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ ความพึงพอใจของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจพบว่ามีการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว เช่น การศึกษาของ วิวัฒน์ ภูคนองศรี (2536) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในจังหวัดปัตตานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรม ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับการมีส่วนร่วม พบว่าเพศมีความสัมพันธ์มากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเป็นผู้นำกลุ่ม และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ส่วนอายุระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส และขนาดของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ส่วนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค คือ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนต่อเนื่อง การไม่รู้ไม่เข้าใจภาษาไทยของประชาชน ขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความหวาดระแวงต่อเจ้าหน้าที่ ส่วนการเสนอแนะ คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติต้องร่วมมือแก้ไข ประชาชนทุกคนต้องร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม สร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนเพื่อลดความหวาดระแวง เช่นเดียวกันกับ สมบัติ บุญปาน (2553) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของสถานีตำรวจภูธรพบว่าประชาชนยังคงไม่แน่ใจในการสอบสวนคดีต่างๆ ของตำรวจ

ส่วนการศึกษาของปัญญา เทพสิงห์และคณะ (2556) เกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติโดยมากเป็นไปในทางลบ โดยสามารถสรุปได้ว่าประชาชนไม่มั่นใจในการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพราะผู้ให้ข้อมูลหลายท่านประสบเหตุการณ์ที่ไม่ได้รับความยุติธรรมกับตนเอง ประชาชนมีความรู้สึกกลัวตำรวจ เพราะตำรวจชอบใช้อำนาจ ประชาชนมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อตำรวจขึ้นประทวน ด้วยสาเหตุหลายประการเช่น การรีดไถในงานจราจร การใช้อำนาจช่วยเหลือพวกพ้อง แต่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อชั้นสัญญาบัตร เพราะประชาชนโดยส่วนมากรู้สึกว่าการขึ้นสัญญาบัตรมีความยืดหยุ่นและสามารถพูดคุยได้มากกว่า จากการที่ประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่ไม่ดีกับหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐทำให้ประชาชนรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวได้มีมายาวนาน และปัจจุบัน ก็ยังคงมีอยู่ การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะฝ่ายตำรวจ และฝ่ายปกครองในพื้นที่ได้ออกหมายค้น หมายจับประชาชนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นอกจากนี้ ประชาชนยังเห็นว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ในพื้นที่ ตำรวจมักจะไม่ค่อยมาที่เกิดเหตุ เพราะหลังจากได้รับแจ้งเหตุตำรวจจะใช้เวลาในการเดินทางมานาน ต้องให้ทหารมาก่อนตำรวจถึงจะมา หรือไม่มาเลย ตำรวจไม่จริงจังในการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคมหลายๆ ด้าน ตำรวจมักจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งผิดกฎหมายเช่น การค้าของเถื่อน (สินค้าหนีภาษี) ตำรวจไม่มีความเข้าใจในหลักศาสนาอิสลามอย่างแท้จริง แม้แต่ตำรวจมุสลิม ก็ไม่ได้มีความเข้าใจในหลักศาสนาที่ถูกต้อง ในขณะที่ด้วยกันประชาชนยังเห็นว่าตำรวจดีก็มี แต่น้อยมาก งานวิจัยครั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะให้ตำรวจที่มาปฏิบัติงานในสามจังหวัดชายแดนใต้ ควรจะได้รับการฝึกอบรมเรื่องวัฒนธรรม ประเพณี และหลักศาสนา

อิสลามเป็นอย่างดี และตำรวจที่เป็นมุสลิม ควรจะเป็นตำรวจมุสลิมที่เข้าใจหลักการศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง และมีความเข้าใจอย่างแท้จริง

ประชาชนมุสลิมในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ที่ส่วนใหญ่ดูเหมือนไม่ค่อยปลื้มกับชุดสีกากีสักเท่าไรนัก จนบางครั้งผู้ปกครองต้องสั่งห้ามลูกๆไม่ให้ไปข้องเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยให้เหตุผลแบบเหมารวมว่าเจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉพาะทหารและตำรวจไว้วางใจไม่ได้ จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับตำรวจก็ดูห่างเหิน อยู่คนละส่วนกัน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถได้ข้อมูลสำคัญๆจากปากของประชาชนมากนัก ความร่วมมือของประชาชนในการเป็นหูเป็นตาแก่ตำรวจก็ดูเหมือนเป็นศูนย์ จึงยากที่จะแก้ปัญหาได้ถูกจุดและทันทั่วถึง ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ต้องอาศัยความเข้าใจกันระหว่างประชาชนมุสลิมและตำรวจที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

การสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชน ความไว้วางใจของประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ที่มีต่อ กลุ่มบุคคลและกลุ่มองค์กรทั้งเอกชนและภาครัฐ ด้านการพัฒนาและในงานด้านกระบวนการสันติภาพ ทั้งหมด 30 กลุ่มบุคคล/องค์กร ปรากฏว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามวางลำดับความเชื่อมั่นไว้วางใจลำดับที่ 1-5 คือหมอ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่อนามัย รองลงมาคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัดและผู้นำศาสนา ครูโรงเรียนรัฐบาล ศูนย์อำนวยการบริหารชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต). และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ ส่วนตำรวจได้รับความไว้วางใจอยู่ในลำดับที่ 14 และ 17 จาก 30 ส่วนกลุ่มที่ได้ทำการสำรวจ และเป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มที่มีคะแนนต่ำสุดในด้านความเชื่อมั่นไว้วางใจต่อการพัฒนา คือ กองกำลัง อส. และทหารพราน ทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าระดับความเชื่อมั่นไว้วางใจต่ำที่สุด (ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี, 2013)

ด้วยเหตุดังกล่าวจึงไม่แปลกที่ งานวิจัยของนาอิหะ เจ๊ะแม (2544) ศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาก็เกิดความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าปัญหาที่สำคัญมากที่สุด ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ปัญหาการประสานงานข้อมูลข่าวสารนโยบายต่าง ๆ ประชาชนขาดความเชื่อถือต่อข้าราชการที่ปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ปัญหารองลงมา คือ ข้าราชการที่ย้ายมาอยู่ใหม่ไม่มีความรู้ความเข้าใจนโยบายสถานการณ์และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ข้าราชการไม่มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน ปัญหาที่สำคัญปานกลาง คือ ผู้นำชุมชนหรือผู้นำศาสนาไม่ให้ความร่วมมือกับข้าราชการ

การที่ผู้นำชุมชนหรือผู้นำศาสนาไม่ให้ความร่วมมือกับข้าราชการอาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ความหวาดระแวงต่อกันระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนมุสลิม และในอดีตอาจเป็นเพราะประชาชนมุสลิมจำนวนมากไม่รู้และสื่อสารด้วยภาษาไทยบวกกับข้าราชการส่วนใหญ่ไม่รู้ภาษามลายูท้องถิ่นทำให้การติดต่อสื่อสารมีข้อจำกัด และทำให้เกิดความไม่เข้าใจ เข้าใจผิด และหวาดระแวงได้ นอกจากนี้อาจเกิดจากเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วนยังขาดความเข้าใจที่แท้จริง ในหลักการและการปฏิบัติของศาสนาอิสลาม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติอยู่ทั่วไปในพื้นที่นี้จึงส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจต่อกันยิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้นั้นเพราะขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างข้าราชการตำรวจกับประชาชนมุสลิมในพื้นที่

อย่างไรก็ตามท่ามกลางความไม่สงบสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ยังเห็นความพยายามของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อสานสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน เช่นโครงการโรงพักเพื่อประชาชนที่จะทำให้ตำรวจได้ใกล้ชิดกับประชาชนมากขึ้น และหนึ่งในสถานีดตำรวจที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าว และได้รับคำชมเชย ได้รับประกาศนียบัตร และได้รับรางวัลดีเด่น คือสถานีดตำรวจภูธรจะกะวะ ถือเป็นหนึ่งในโครงการโรงพักเพื่อประชาชน ที่กำกับดูแลโดยศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้ ได้รับรางวัลของการปฏิบัติงานตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับ

ประกาศนียบัตรชมเชยการปฏิบัติงานตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดีเด่นเป็นลำดับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ของศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้

นอกจากนี้ผลจากความร่วมแรงร่วมใจกันของข้าราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ ได้รับการคัดเลือกเป็น ชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ดีเด่นประจำปี 2557 เป็นอันดับที่ 3 ด้านรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ จากผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้

และที่น่าสนใจมากไปกว่านั้น สถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา เป็นสถานีตำรวจที่อยู่ในเขตพื้นที่สีแดงของ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตั้งอยู่เลขที่ 39 ถนนรือเสาะ-กะพ้อ, ตำบลตะโล๊ะหะลอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งหมด 3 ตำบล ประกอบด้วย ต.ตะโล๊ะหะลอ ต.จะก๊ะ และ ต.เกะรอ จำนวน 18 หมู่บ้าน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าว เป็นพื้นที่สีแดงที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบบ่อยครั้ง จนมีการกราบดียังเจ้าหน้าที่ตำรวจที่สถานีบาดเจ็บไปหลายคน ทั้งนี้ เนื่องจากในพื้นที่ดังกล่าวมีแกนนำและแนวร่วมที่มีภูมิเล้านากระจายอยู่ทั้ง 18 หมู่บ้าน ที่เป็นเขตพื้นที่รับผิดชอบของ สภ.จะก๊ะมากกว่า 100 หมายจับ แต่ในเวลาต่อมาพื้นที่แห่งนี้จากที่เป็นพื้นที่สีแดงทั้งหมดปัจจุบันยังคงเหลือแค่ 1 ตำบลที่ยังเป็นพื้นที่สีแดง นอกจากนี้คืความต่างๆในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นและความไว้วางใจที่มีของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ จนทำให้สถานี ตำรวจภูธรจะก๊ะได้รับรางวัลดีเด่นดังที่กล่าวมา

เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐต้องเริ่มจากฝ่ายของเจ้าหน้าที่ก่อน สถานี ตำรวจภูธรจะก๊ะ จึงมีแนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ซึ่งจากการศึกษา ข้อมูลเบื้องต้นพบว่าสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ มีความมุ่งมั่นในการสานสัมพันธ์กับประชาชนในพื้นที่ ดังคำขวัญหรือ สโลแกนของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะที่ว่า “เป็นตำรวจมีอาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้” นอกจากนี้จากการสอบถามพบว่าทางตำรวจได้ออกพบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประเมินสถานการณ์ และความเคลื่อนไหวในพื้นที่รอยต่อข้างเคียง กับกำนันผู้ใหญ่บ้าน และได้จัดการฝึกอบรมประชาชนตามโครงการจัดตั้ง อาสาสมัครชุมชนเข้มแข็ง เพื่อสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ให้เข้มแข็ง

นอกจากนี้ทางสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะได้นำเจ้าหน้าที่ตำรวจมุสลิมไปร่วมละหมาดวันศุกร์และร่วมละศีลอด กับประชาชน ในพื้นที่รับผิดชอบ เช่นนำเจ้าหน้าที่ตำรวจมุสลิมไปร่วมละหมาดวันศุกร์ที่มีสยิด ยามืออาตุลอิสลาม บ้านปู ลาสะนอร์ ม.3 ต.จะก๊ะ อ.รามัน จ.ยะลา และร่วมตีม้น้ำชายามบ่ายที่ร้านน้ำชาหน้ามัสยิด เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ออก พบปะเยี่ยมเยียนผู้นำท้องถิ่นผู้นำชุมชน และได้ร่วมละศีลอดที่มีสยิดนาซริลอิสลามีย บ้านกูบะสะตู ม.1 ต.ตะโล๊ะหะลอ อ.รามัน จ.ยะลา และได้มอบสิ่งของให้กับมัสยิดเพื่อไว้สำหรับละศีลอดอีกด้วย ดังกล่าวนั้นเป็นข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับ แนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะซึ่งเป็นประเด็นที่จะศึกษาวิจัยในครั้งนี้

หากแต่การศึกษาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้ามางานวิจัยส่วนใหญ่จะทำการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ตัวแปรพื้นฐานทั่วไปคือ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และเพศ เป็นต้น แต่การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตาม ข้อมูลของภาสกร ศิริพัฒนานนท์ (2545:30) ระบุว่า การประเมินความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในด้านคุณภาพนั้นจะวัดได้ สะดวกและได้ผลที่ชัดเจนโดยวัดจากการรับรู้ ความรู้สึกที่แท้จริงของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษามากกว่าด้านปริมาณ เนื่องจากการวัดความสัมพันธ์ด้านคุณภาพ เป็นการวัดความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้ติดต่อสัมพันธ์กับบุคคล ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนแนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่การปกครองของสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา อันจะนำไปเป็นตัวอย่างการสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ได้ถูกต้องและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงเป็นเหตุผลที่กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา
2. เพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสำรวจลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน ทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนต่อตำรวจ และแนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา ซึ่งคณะวิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก สันทนากลุ่ม ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสังเกตขณะลงพื้นที่ แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความ สร้างข้อสรุปแบบอุปนัย เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่วางไว้เป็นรายงานการวิจัยแบบพรรณนา

พื้นที่ที่ศึกษา

พื้นที่ที่ศึกษาเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามในครั้งนี้ คือเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ ที่อยู่: 39 ถนนรือเสาะ-กะพ้อ, ตำบลตะโละหะลอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ซึ่งครอบคลุม 3 ตำบล คือตำบลตะโละหะลอ ตำบลจะก๊วะ และ ตำบลเกะรอ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ และกลุ่มประชาชน กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจประกอบด้วย สารวัตรใหญ่ที่เคยเป็นผู้บังคับบัญชาในอดีต และสารวัตรใหญ่คนปัจจุบัน รองสารวัตรใหญ่ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนกลุ่มประชาชน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต. ผู้นำศาสนา เช่น อิหม่าม โต๊ะครู หรืออุstad และประชาชนทั่วไป ที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1-กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ประกอบด้วย

สารวัตรใหญ่คนปัจจุบัน	1	นาย
อดีตสารวัตรใหญ่	2	นาย
รองสารวัตรใหญ่ฝ่ายสืบสวนสอบสวน	1	นาย
รองสารวัตรใหญ่ฝ่ายปราบปราม	1	นาย
เจ้าหน้าที่ตำรวจ	2	นาย
รวมเจ้าหน้าที่ตำรวจทั้งสิ้น	7	นาย

2-กลุ่มตัวอย่างจากประชาชน ประกอบด้วย

กำนันตำบลเกาะร่อ	1	ท่าน
อิหม่ามตำบลเกาะร่อ	1	ท่าน
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านตำบลจะก๊ะ	1	ท่าน
บาบอตำบลจะก๊ะ	1	ท่าน
อิหม่ามตะโละหะล่อ	1	ท่าน
ประชาชนทั่วไป	5	ท่าน
รวมประชาชนทั้งสิ้น	10	ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เริ่มจากศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง แล้วทำการจัดทำเครื่องมือวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยการใช้แบบสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่มหรือการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีรายละเอียดในการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย
2. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาเพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์
3. นำแบบสัมภาษณ์ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบสัมภาษณ์
4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อเก็บข้อมูลจริง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
3. ประชุมเตรียมความพร้อมเพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม
4. สร้างเครื่องมือและพัฒนาเครื่องมือวิจัย
5. ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามตามที่กำหนด
6. รวบรวมข้อมูลและจำแนกแยกแยะตามหัวข้อและวัตถุประสงค์
7. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล
8. จัดทำรายงานวิจัยฉบับร่างและปรับปรุงแก้ไข
9. จัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึงการที่บุคคลอย่างน้อยสองคนขึ้นไปมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน มีอิทธิพลต่อกัน มีการกระทำตอบโต้กัน และพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งมีอิทธิพลต่ออีกบุคคลหนึ่ง หรือต่อกลุ่มบุคคล ต่อชุมชน และประชาชน

ชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง การติดต่อสื่อสารของหน่วยงานกับกลุ่มคน องค์กร หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่อยู่ใกล้เคียง หรือเกี่ยวข้องโดยตรงกับหน่วยงานเพื่อสร้างความรู้จักคุ้นเคย และความเข้าใจอันดีต่อกัน ทั้งนี้ โดยมุ่งหวังผลให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวเกิดทัศนคติที่ดีกับหน่วยงาน เกิดศรัทธา ให้การสนับสนุนกิจการของหน่วยงาน ตลอดจนเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อหน่วยงาน

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง หลักการให้ตำรวจเข้าไปเป็นมิตรกับประชาชนหรือชุมชน เพื่อประโยชน์ในการหาข่าว การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชน กับตำรวจ แต่ประชาชนอยู่ในฐานะผู้ให้ข้อมูลและผู้รับแนวคิดจากตำรวจเป็นหลัก ไม่เป็นลักษณะปฏิสัมพันธ์แบบสองทาง สองฝ่าย

งานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์ในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการทำงานของตำรวจ และมองภาพพจน์ ของตำรวจดีขึ้น และในที่สุดเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรม ความร่วมมือช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในชุมชนได้เอง อย่างเช่นการช่วยเหลือสร้างสิ่งสาธารณะประจำหมู่บ้าน ให้ความช่วยเหลือกันและกัน เมื่อได้รับความเดือดร้อนหรือประสบสาธารณภัย รวมถึงการปฏิบัติการทางจิตวิทยา เพื่อความมุ่งหมายที่จะให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การดำเนินงานและปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่ การให้ชุมชนและประชาชน มีความสามารถในการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคงในระดับพื้นฐานของตนเองได้เพื่อเป็นฐานและสนับสนุนงานการสร้างความสงบสุขแก่ชุมชนและสังคมของตำรวจ

บทบาทหน้าที่ของตำรวจชนชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง บทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและชาวบ้านจะก๊ว ในการป้องกันปัญหาต่างๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันและกันในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

- บทบาทหน้าที่การให้ข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
- บทบาทหน้าที่ต่อสังคมในการให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาต่างๆและการป้องกัน
- บทบาทในการโต้แย้งอภิปราย การแสดงความคิดเห็น การการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- บทบาทหน้าที่การให้การศึกษา การให้ความรู้เกี่ยวกับตัวบทกฎหมายต่างๆที่ใกล้ตัวประชาชน
- บทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ

สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ เป็นสถานีตำรวจระดับ สวญ. (กลุ่มที่ 3) หมายถึงเป็นสถานีตำรวจขนาดเล็กที่มีผู้บังคับการแค่ระดับสารวัตรใหญ่เท่านั้น สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะเป็นสถานีตำรวจในโครงการโรงพักเพื่อประชาชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้ และภายใต้การบังคับบัญชาของตำรวจภูธรจังหวัดยะลา

สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะตั้งอยู่ที่ 39 ถนนรือเสาะ-กะพ้อ, ตำบลตะโละหะลอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา ซึ่งที่ตั้งดังกล่าวก่อนหน้านี้เป็นส่วนหนึ่งของตำบลจะก๊วะ แต่ต่อมาได้แยกออกมาเป็นตำบลตะโละหะลอ หากแต่ชื่อของสถานีตำรวจยังคงชื่อสถานีตำรวจจะก๊วะ แม้จะมีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลตะโละหะลอกก็ตาม(องค์การบริหารส่วนตำบลตะโละหะลอ,2559)

สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ มีเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งหมด 3 ตำบล ประกอบด้วย ต.ตะโละหะลอ ต.จะก๊วะ และ ต.เกาะรอ จำนวน 18 หมู่บ้าน ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็น 3 ใน 16 ตำบล ของอำเภอรามัน จังหวัดยะลา รวมพื้นที่รับผิดชอบ ทั้งหมด 147.63 ตารางกิโลเมตร ดังภาพ

ที่มา ,สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา,2559

พื้นที่ข้างต้นประกอบด้วย ตำบลจะก๊วะ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกห่างจากที่ว่าการอำเภอรามันประมาณ 15 กิโลเมตร ตามถนนสายสายบุรี-รือเสาะ ทางหลวงหมายเลข 4066 มีพื้นที่ 37.51 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินลาด จากทิศตะวันออกติดต่อกับป่าจะก๊วะเทือกเขาบูโด-สุโงปาดิ ตำบลจะก๊วะ มี 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านจะก๊วะ หมู่ที่ 2 บ้านกำปงบือแน หมู่ที่ 3 บ้านปูลาสะนอ หมู่ที่ 4 บ้านลีเซ็ง หมู่ที่ 5 บ้านยือนือเระ และหมู่ที่

6 บ้านกุแบก่อรีระ จำนวนประชากร ทั้งสิ้น 6,342 คน ประชากรทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม มีมัสยิดและสุเหร่า จำนวน 17 แห่ง ส่วนอาชีพหลักของประชาชน ได้แก่ การทำนา ทำสวน และอาชีพเสริม ได้แก่ การรับจ้างทั่วไป (สถานีตำรวจภูธร จะก๊ะ, 2559 และ องค์การบริหารส่วนตำบลจะก๊ะ, 2559)

ตำบลตะโละหลอ มีอาณาเขตคือ ทิศเหนือติดต่อกับ ตำบลจะก๊ะ ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลสาวอ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลสุวารี อำเภอรือเสาะ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลอาซ่อง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา มีพื้นที่ทั้งหมด 37.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 23,437.50 ไร่ ตำบลตะโละหลอแบ่งการปกครองออกเป็น 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 บ้านบือเล็ง หมู่ 2 บ้านตะโละหลอ หมู่ 3 บ้านมือแนก หมู่ 4 บ้านบือแนก และหมู่ 5 บ้านบึงน้ำใส ประชากรทั้งสิ้น 6,590 คน นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ 80 คน 33 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.26 และ นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 92.74 มีมัสยิดและสุเหร่าสำหรับประกอบงานบุญและพิธีกรรมทางศาสนา ภายในตำบลตะโละหลอ จำนวน 14 แห่ง แต่ไม่มีวัดสำหรับชาวพุทธ อาชีพส่วนใหญ่คือการเกษตร รับจ้าง ค้าขายและรับราชการ (สถานีตำรวจภูธร จะก๊ะ, 2559 และ องค์การบริหารส่วนตำบลตะโละหลอ, 2559)

และพื้นที่ตำบลเกะรอ ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำสายบุรี ห่างจากอำเภอรามันไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 15 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดยะลาประมาณ 40 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 72.62 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนินสูงต่ำและที่ราบ ชาวบ้านอาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าว ยางพารา และพืชผลชนิดต่างๆ เขตการปกครองตำบลเกะรอมีทั้งหมด 7 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเกะรอ หมู่ที่ 2 บ้านปาต่ายอ หมู่ที่ 3 บ้านตานะบูโย๊ะ หมู่ที่ 4 บ้านพะบูเงาะ หมู่ที่ 5 บ้านแอแคง หมู่ที่ 6 บ้านปูลามอง และหมู่ที่ 7 บ้านฮูแตบงโย มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,413 คน แบ่งเป็นชาย 3,666 คน และหญิง 3,747 คน ประชากรทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม มีมัสยิดทั้งหมด 11 แห่ง และอาชีพหลักของชาวเกะรอได้แก่ การทำสวน ส่วนอาชีพเสริม ได้แก่ การทำนา เลี้ยงสัตว์ และปลูกผัก(องค์การบริหารส่วนตำบลเกะรอ , 2559)

จากการค้นคว้าเอกสารและสัมภาษณ์พบว่าในอดีตที่ผ่านมา พื้นที่ 3 ตำบล 18 หมู่บ้านดังกล่าวนี้ทั้งหมดเป็นพื้นที่สีแดง โดยเฉพาะพื้นที่ตำบลจะก๊ะที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเนินลาด ทิศตะวันออกติดต่อกับป่าจะก๊ะเทือกเขาบูโด ซึ่งรู้จักกันว่าเป็นที่ซ่อนสมุขของกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้

ส่วนสาเหตุหรือการเป็นพื้นที่สีแดงของสามตำบลเขตพื้นที่รับผิดชอบ สภ.จะก๊ะ จากการสัมภาษณ์ พบว่าพื้นที่สีแดงเกิดจากการกำหนดของฝ่ายทหารเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่นั้นๆเกิดขึ้นบ่อยครั้งและรุนแรงจนกระทั่งเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าในพื้นที่ได้ นอกจากนั้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารลับที่อนุเคราะห์โดยสารวัตรใหญ่ และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มเติม พบว่า เฉพาะในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะมีจำนวนกลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงที่มีภูมิลาเนาในพื้นที่ สภ.จะก๊ะ ทั้งระดับแกนนำ ระดับปฏิบัติการและแนวร่วม ทั้งหมด 170 คน ดังรายละเอียดที่จะนำเสนอในตอนต่อไป

ส่วนคดีอาชญากรรมไม่ใช่เหตุผลโดยตรงที่ทำให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่สีแดง หากแต่เป็นเพียงคดีความที่มีความสัมพันธ์กับคดีความมั่นคงอยู่บ้าง เช่น ยาวชนที่ติดยามักจะเป็นแนวร่วมและเป็นผู้ก่อเหตุอยู่บ่อยครั้งแต่ไม่ทุกคน(ดาบตำรวจ มุฮัมหมัด สุหลง และสารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจภูธร จะก๊ะ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 28 กันยายน 2559)

อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังคงเหลือแค่ตำบลจะก๊ะเท่านั้นที่ยังเป็นพื้นที่สีแดง ส่วนตำบลตะโละหลอได้เปลี่ยนเป็นพื้นที่สีเขียว และตำบลเกะรอเปลี่ยนเป็นพื้นที่สีเหลืองจากการประชุมสามฝ่าย คือ ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครอง (สารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจภูธร จะก๊ะ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 28 กันยายน 2559)

ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ สภ. จะก๊วะ

จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์และศึกษาประวัติความเป็นมาของสถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ พบว่า สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะก่อตั้งขึ้นกว่า 40 ปี(สัมภาษณ์ ดาบตำรวจหม่อมหมัด สะบาย้อย เมื่อ 2 มกราคม 2560) และมีผู้บังคับบัญชาสถานี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จำนวน 15 คน ดังตาราง

รายนามผู้บังคับบัญชาสถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ

ลำดับ	ยศ ชื่อ-สกุล	วันดำรงตำแหน่ง	วันพ้นตำแหน่ง
1	ด.ต.สมนึก โลหิตธาดา	1 ต.ค. 2516	2519
2	ด.ต.บุญส่ง ดำรงสินธุ์	2519	2521
3	ด.ต. วีระ ตัญญาลีหอม	2521	2529
4	ร.ต.ท. สุรพน สุวรรณपाल	16 พ.ค. 2529	1 พ.ค. 2533
5	ร.ต.อ. รบ กลิ่นศรีสุข	2 ก.ค. 2533	16 เม.ย.2538
6	ร.ต.อ. อำนวย สวัสดิ์	17 มี.ค 2539	16 มี.ค. 2543
7	พ.ต.ท. สวัสดิ์ ยอดแก้ว	16 มี.ค.2543	30 ก.ย. 2543
8	พ.ต.ท. สุเทพ อ็อกจินดา	16 พ.ย.2543	4 พ.ค.2545
9	พ.ต.ท. อติพันธ์ อีสมาแอล	23 ส.ค. 2545	8 พ.ย. 2547
10	พ.ต.ท. มุสตอพา มะนิ	22 พ.ย. 2547	1 พ.ย. 2548
11	พ.ต.ท. สมปราช วรรณกานนท์	1 พ.ย. 2548	16 ก.พ.2553
12	พ.ต.ท. ทรงวุฒิ ศรีอาราม	16 ก.พ. 2553	10 ก.พ. 2554
13	พ.ต.ท. ภูไชยวัฒน์ นทีรัตน์	10 ก.พ. 2554	6 ธ.ค.2555
14	พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวังกอง	6 ธ.ค. 2555	15 ม.ค. 2558
15	พ.ต.ท. สุรพันธ์ ขอบงาม	15 ม.ค. 2558	

ที่มา ,สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ, 2559

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่าสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะก่อตั้งขึ้น ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2516 มีผู้บังคับบัญชาสถานีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จำนวน 15 นาย จากรายชื่อดังกล่าวมีผู้บังคับบัญชาที่เป็นมุสลิมจำนวน 4 นาย คือ

พ.ต.ท. อุดินันท์ อิสมาแอล ที่ดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ 23 ส.ค. 2545 ถึง 8 พ.ย. 2547 หากแต่ท่านได้เสียชีวิตตั้ง ปี พ.ศ.2557 หลังจากที่ย้ายไปเป็นผู้กำกับที่สถานีตำรวจภูธรกรงปินัง จังหวัดยะลา เพราะฝีมือของผู้ก่อความไม่สงบที่ กราดยิงพร้อมลูกน้อง 3 นาย เนื่องจากเชื่อว่า ผู้กำกับ พ.ต.ท. อุดินันท์ อิสมาแอล แก่ล้าทำดี เข้าหา ตีสนิทใกล้ชิดกับ ประชาชนเพื่อหาข้อมูลจากคนในพื้นที่(บาบอเซ็ง จะก๊วะ สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560)

พ.ต.ท. มุสต่อพา มะนิ ดำรงตำแหน่งแค่ 1 ปี คือ ตั้งแต่ 22 พ.ย. 2547 ถึง 8 พ.ย. 2548 ปัจจุบันท่านเป็น กำกับสถานีตำรวจภูธรบันนังสตา จังหวัดยะลา

พ.ต.ท.ศุภชัย ยีหวังกอง ดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ 6 ธ.ค. 2555 ถึง 15 ม.ค. 2558 ท่านเป็นผู้สร้างผลงานด้าน ชุมชนสัมพันธ์จนได้รับรางวัล และคำชื่นชมมากมาย ปัจจุบันท่านย้ายไปเป็นรองผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรบูเกตา จังหวัด นราธิวาส

และสารวัตใหญ่คนปัจจุบัน คือ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม ดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ 15 ม.ค. 2558 จนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบว่า ผู้บังคับบัญชาหรือสารวัตใหญ่สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ ที่ ประชาชนชื่นชอบและสนิทสนมกับประชาชนมากที่สุดคือ พ.ต.ท. อุดินันท์ อิสมาแอล รองลงมาคือ พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวัง กอง ทั้งสองท่านมีลักษณะเหมือนกันคือชอบสร้างความสัมพันธ์กล่าวคือเป็นผู้เข้าหาประชาชนมากกว่ารอให้ประชาชน เข้ามาหา ทั้งสองท่านมักจะตระเวนไปละหมาดพร้อมกับประชาชนตามมัสยิดต่างๆ และมักจะเข้าหาประชาชนนอกเวลา ราชการ นอกจากนี้การแต่งกายขณะเข้าหาประชาชนก็เหมือนและกลมกลืนกับประชาชน คือไปด้วยชุดละหมาด หรือ ชุดอื่นๆที่ไม่ใช่เครื่องแบบเต็มยศ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นกันเองมากกว่าท่านอื่นๆ(ปะดอ ตะโละหาลอ, สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) ซึ่งดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลที่ดี เนื่องจากความสัมพันธ์ที่ ดีระหว่างบุคคลจะเกิดจากความรู้สึกเป็นกันเอง และมีลักษณะคล้ายคลึงกัน และเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพแบบรุก ด้วย การเข้าไปหาสังคมเพื่อการพูดคุย ชักถาม หรือสัมภาษณ์ เป็นต้น

ส่วนจำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจและบุคลากรใน สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ ทั้งหมด 96 คน ผู้ชาย 94 คน และ ผู้หญิง 2 คน จากเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 96 คน มีเจ้าหน้าที่ที่เป็นมุสลิมประมาณ 20 คน (สารวัตใหญ่ สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 28 กันยายน 2559) และในปัจจุบันผู้บังคับบัญชาสถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ จังหวัดยะลา ทั้งสารวัตใหญ่ รองสารวัตใหญ่ฝ่ายสอบสวนสืบสวน และรองสารวัตใหญ่ฝ่ายปราบปราม ดังนี้ คือ

1-สวญ.สก. จะก๊วะ (พ.ต.ท. สุรนนท์ ขอบงาม)

2-รอง ผกก. (สอบสวน)สก. ฯ (พ.ต.ท. วิรัช ชื่นนิรันดร์)

2.1-สว.(สืบสวน) สก. ฯ (พ.ต.ท. วินัย ไวยรจนา)

2.2-รอง สว.(สืบสวน)สก. ฯ(ร.ต.อ. สุริยัน ภูนบทอง)

2.3-รอง สว.(สืบสวน)สก. ฯ(ร.ต.อ. สุริยันต์ กลิ่นมณี)

2.4-รอง สว.(สืบสวน)สก. ฯ(ร.ต.อ. จิรศักดิ์ อุตตะกะ)

2.5-รอง สว.(สืบสวน)สก. ฯ(ร.ต.อ. พันธ คุนิอาจ)

3-สรป.สก. จะก๊วะ (พ.ต.ท. สุเทพ จันทรมาส)

3.1-รอง สรป. สก. ฯ (ร.ต.ท. วรณะ ศรีสระ)

3.2-รอง สรป. สก. ฯ (ร.ต.ท. บัณฑิต ปันทองพันธ์)

3.3-รอง สรป. สก. ฯ (ร.ต.ท. วิรัตน์ พรหมทอง)

3.4-รอง สรป. สก. ฯ (ร.ต.ท. มานิตย์ คงเกลี่ยม)

3.5-ผบ. มว.(สป).สภ.๗ (ร.ต.ท. อนนต์ กุลโรจนศรี)

4-สว. สส. สภ.จะก๊วะ (พ.ต.ต. สิทธิพันธ์ สุวรรณโณ)

4.1-รอง สว. สส. สภ.จะก๊วะ (ร.ต.ท. พนมธรรม เชื้อช่วย)

จากสายผู้บังคับบัญชาข้างต้น เห็นว่าหน้าที่หลักของเจ้าหน้าที่ตำรวจของ สภ.จะก๊วะ คือ งานป้องกันปราบปราม และงานสืบสวนสอบสวน ส่วนงานมวลชนสัมพันธ์เป็นงานหนึ่งจากงานป้องกันปราบปราม ซึ่งในแต่ละยุคสมัยของผู้บังคับบัญชาก็จะเน้นและให้ความสำคัญแตกต่างกัน กล่าวคือผู้บังคับบัญชาบางท่านให้ความสำคัญด้านการปราบปราม ในขณะที่ผู้บังคับบัญชาบางท่านก็ให้ความสำคัญด้านมวลชนสัมพันธ์(ดาบตำรวจหม่อมหมัด สะบาย้อย สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560)

คติความต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สภ.จะก๊วะ

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับคติความต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของ สภ.จะก๊วะพบว่า ทั้งประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้ข้อมูลตรงกันว่า คติความส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 ตำบล รับผิดชอบ จะเป็นคติเกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนคติความมั่นคงเกิดขึ้นน้อยมากโดยเฉพาะสองถึงสามปีให้หลังแทบจะไม่มีให้เห็น (สารวัตใหญ่ สภ.จะก๊วะ ท่าน พ.ต.ท. สุรนนท์ ขอบงาม,สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม 2559) ทั้งนี้เพราะความร่วมมือของประชาชนโดยเฉพาะผู้นำชุมชนทุกระดับทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำศาสนา เช่น บาบอ โต๊ะครู และอิหม่าม

และด้วยความอนุเคราะห์ของสารวัตใหญ่ สภ.จะก๊วะ ท่าน พ.ต.ท. สุรนนท์ ขอบงาม ได้กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดคติความต่างๆที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบของ สภ.จะก๊วะ 4 ปี ย้อนหลัง แก่ทีมวิจัยซึ่งท่านบอกว่า ความจริงข้อมูลบางส่วนเป็นข้อมูลลับของสถานีตำรวจไม่สามารถให้ได้ เช่นข้อมูลเกี่ยวกับแกนนำหรือสมาชิกผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยได้ขออนุญาตจากสารวัตใหญ่เพื่อนำเสนอในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย ข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจะขอนำเสนอโดยสรุปเป็นตารางดังต่อไปนี้

ตารางแสดงจำนวนและลักษณะคติความที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สภ.จะก๊วะ 4 ปี

ลำดับ	คติความ	2556	2557	2558	2559
1	ยาเสพติด	76	60	54	42
2	วังร้าวทรัพย์	1	-	1	-
3	ลักทรัพย์	13	12	6	2
4	ฆ่าผู้อื่น	10	6	2	-
5	ต่างด้าว	1	-	-	-
6	อาวุธปืน	3	5	3	2
7	ศุลกากร	2	-	1	-
8	ขับรถประมาท	2	14	18	8

9	พยายามฆ่า จพง	3	1	-	-
10	พยายามฆ่าผู้อื่น	2	2	1	-
11	ฆ่า จพง	1	-	-	-
12	ป่าไม้	1	1	-	1
13	พยายามวางเพลิง	1	-	-	-
14	บุกรุกอนาจาร	-	-	1	-
15	อุทยาน	-	1	2	-
16	ทำร้ายร่างกาย	-	-	2	3
17	ทำให้เสียทรัพย์	-	-	1	1
18	หมิ่นประมาท	-	1	1	-
19	ยักยอกทรัพย์	-	1	-	-
20	พรากรผู้เยาว์	-	2	-	-
21	แจ้งความเท็จ	-	1	-	-
22	รับของโจร	-	1	-	-
	รวม	116	108	93	59

ที่มา ,สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ, 2559

จากตารางจะเห็นได้ว่าคดีความที่เกิดขึ้นย้อนหลัง 4 ปี มีทั้งหมด 22 คดีความ และโดยภาพรวมจำนวนครั้งของคดีความลดลงทุกปี และคดีที่เกิดขึ้นมากที่สุดของทุกปี คือ คดียาเสพติด ส่วนคดีเกิดขึ้นน้อยที่สุด คือเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวตลอดระยะเวลา 4 ปี มีทั้งหมด 6 คดี คือ คดีฆ่าเจ้าหน้าที่พนักงาน คดีต่างด้าว คดีรับของของโจร คดีแจ้งความเท็จ คดียักยอกทรัพย์ และคดีพยายามวางเพลิง และหากดูในภาพรวมพบว่าทุกคดีความลดลง นอกจากคดีขับรถประมาทที่ยังเพิ่มขึ้น

หากดูสถิติคดีความที่เกิดขึ้นรายปีพบว่า ในปี พ.ศ. 2556 คดีความที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ คดียาเสพติด รองลงมา คดีลักทรัพย์ และคดีฆ่าผู้อื่นตามลำดับ ส่วนคดีความที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2557 เช่นเดียวกันในปี พ.ศ. 2558 มีสถิติเหมือนกันคือคดีความที่เกิดขึ้นมากที่สุดยังเป็นคดียาเสพติด รองลงมาคดีขับรถประมาท และคดีลักทรัพย์ ตามลำดับ ส่วนในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งยังไม่ครบรอบปี ก็ยังพบว่า คดียาเสพติดยังคงมาเป็นอันดับหนึ่ง และคดีขับรถประมาทรองลงมา ส่วนคดีที่เกี่ยวข้องกับคดีความมั่นคงโดยรวมลดลงอย่างเห็นได้ชัดจนกระทั่งเปลี่ยนจากพื้นที่สีแดงเป็นพื้นที่สีเขียวเกือบทั้งหมด(สารวัตใหญ่ สภ.จะก๊วะ พ.ต.ท. สุรนนท์ ขอบงาม,สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม 2559)

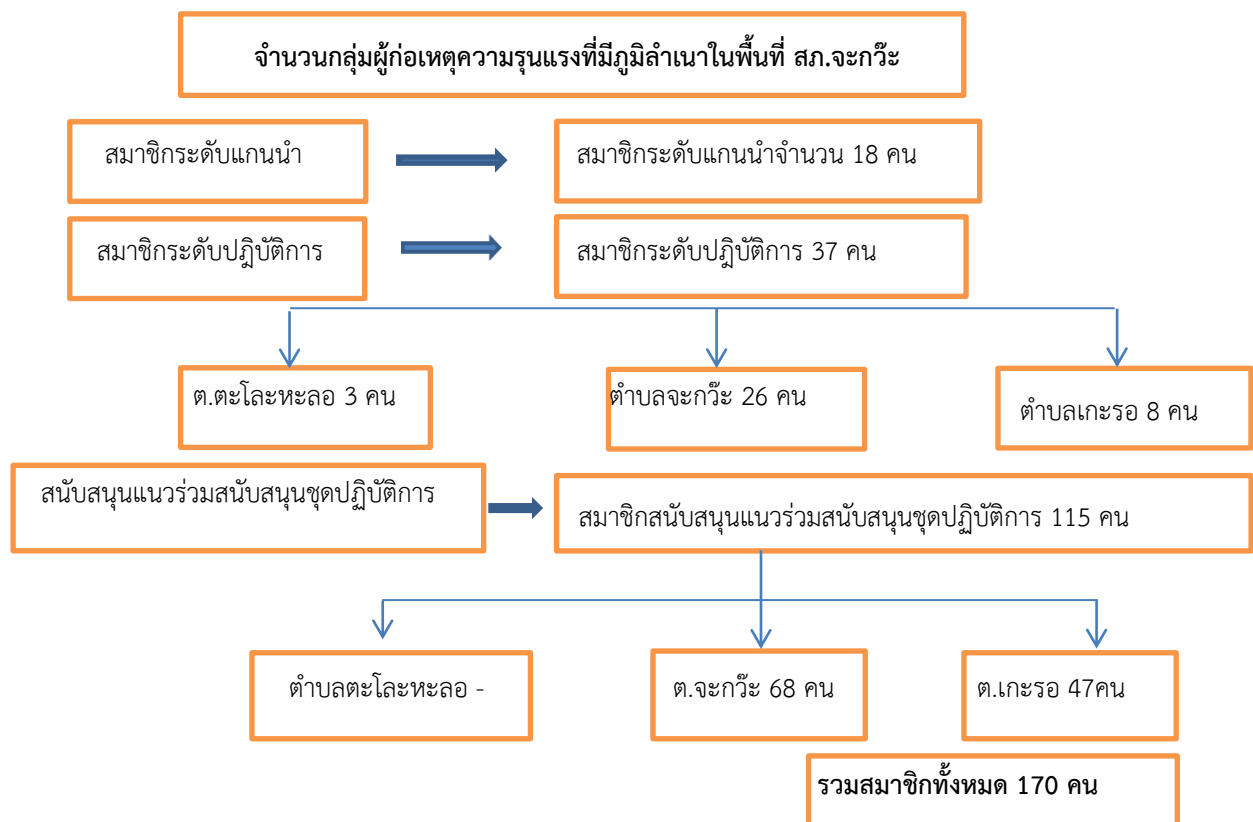
อย่างไรก็ตาม คดีพกพาอาวุธปืน คดีพยายามฆ่าผู้อื่น คดีลักทรัพย์ คดีเหล่านี้ต่างก็เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติด เพราะการลักทรัพย์ และการฆ่ากันที่ยังเกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนมากเป็นผลพวงมาจากพวกที่เสพและค้ายาเสพติดที่ขัดผลประโยชน์กัน ไม่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่มากนัก เพียงแต่ทุกเหตุการณ์ที่ยังกันมักจะถูกเหมารวมว่าเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบ ทั้งๆที่เป็นการยิงแค้นกัน(เปาะชู จะก๊วะ สัมภาษณ์เมื่อ เมื่อ 2 มกราคม 2560)

คติความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ สก.จะกะว๊ะ

อย่างที่ได้อ้างมาข้างต้นว่าพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะกะว๊ะ ในอดีตเป็นพื้นที่สีแดง ทั้งหมดเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งในพื้นที่แห่งนี้ และในพื้นที่นี้ยังมีผู้ก่อความไม่สงบทั้งระดับแกนนำและระดับปฏิบัติการหลายคนที่มีภูมิลำเนาหรือบ้านเกิดในพื้นที่ตำบลจะกะว๊ะและตำบลเกะรือ หากแต่ปัจจุบันยังคงเหลือไม่กี่คน ส่วนใหญ่เสียชีวิตและถูกจับกุม บางส่วนก็กลับตัวมาพัฒนาพื้นที่ตามนโยบายของฝ่ายความมั่นคง

จากการสัมภาษณ์ ประชาชนในพื้นที่ได้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า ผู้ก่อความไม่สงบที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่จะไม่ก่อเหตุในพื้นที่บ้านเกิดของตนเอง แต่จะไปก่อเหตุข้างนอกโดยส่วนใหญ่ ซึ่งสามารถรู้ได้จากรายชื่อผู้เสียชีวิตจากเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ทหารกับผู้ก่อความไม่สงบ หลายๆครั้งจะมีรายชื่อผู้เสียชีวิตจากตำบลจะกะว๊ะ ทั้งๆที่ชาวบ้านและพ่อแม่ของตนเองก็ยังไม่เคยรู้ว่าลูกของตนเองเป็นแนวร่วมเหมือนคนอื่นเช่นกัน(บาบอเซ็ง จะกะว๊ะ และ ปะดอ ตะโละหะลอ สัมภาษณ์เมื่อ เมื่อ 2 มกราคม 2560)

จากข้อมูลข้างต้นเห็นว่าจำนวนผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่นี้มีไม่น้อย ดังนั้นจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารลับที่โอนเคราะห์โดยสารวัตใหญ่ และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจเพิ่มเติม พบว่า เฉพาะในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะกะว๊ะมีจำนวนกลุ่มผู้ก่อเหตุความรุนแรงที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ สก.จะกะว๊ะ ทั้งระดับแกนนำ ระดับปฏิบัติการและแนวร่วม ทั้งหมด 170 คน ดังภาพ

ที่มา สถานีตำรวจภูธรจะกะว๊ะ จังหวัดยะลา เมื่อ 1 กรกฎาคม 2559

จากจำนวน 170 คน ที่กล่าวมาสอดคล้องกับบัญชีหมายเหตุผู้กระทำผิดที่เกี่ยวกับคดีความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ สก.จะกะวะ ที่ไม่รวมหมาย ป.วิ อาญา(ทั่วไป)ซึ่งไม่เกี่ยวกับคดีความมั่นคง เฉพาะหมายจับ ป.วิ อาญา (ความมั่นคง) และ หมาย พรก. สำหรับพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะกะวะ มีข้อมูลล่าสุดปรากฏดังตาราง

ลำดับที่	ประเภทหมาย	หมาย ป.วิ อาญา (ทั่วไป)	หมาย ป.วิ อาญา (ความมั่นคง)	หมาย พรก.	หมายเหตุ
1	หมายที่ออกทั้งหมด	58	67	84	
2	จับกุมแล้ว	48	25	58	
3	ผู้ต้องหาเสียชีวิต	2	14	4	
4	หมายหมดอายุ	1			
5	ถอนหมาย	-	14	17	
	คงเหลือ	7	14	5	
	หมายไม่สมบูรณ์	5	-	-	

ที่มา สถานีตำรวจภูธรจะกะวะ จังหวัดยะลา จัดทำเมื่อ 1 กรกฎาคม 2559

จากตารางข้างต้น ที่มีการบันทึกล่าสุดเกี่ยวกับบัญชีหมายเหตุผู้กระทำผิด คือ หมาย ป.วิ อาญา(ทั่วไป) หมาย ป.วิ อาญา(ความมั่นคง) และ หมาย พรก. ของสถานีตำรวจภูธรจะกะวะ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ คือ ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน ทั้ง 3 หมายรวมทั้งสิ้น 209 หมาย และหมายจับที่มากที่สุดคือ หมาย พรก. รองลงมา หมาย ป.วิ อาญา(ความมั่นคง) และต่ำสุด คือหมาย ป.วิ อาญา(ทั่วไป) จากหมายจับหมด สามารถจับกุมแล้ว 131 และผู้ต้องหาเสียชีวิต 20 หมาย และถูกถอนหมายอีก 31 หมาย คงเหลืออีก 26 หมาย

หากแต่ถ้าดูจำนวนหมายเฉพาะหมาย ป.วิ อาญา(ความมั่นคง) และ หมาย พรก. ของสถานีตำรวจภูธรจะกะวะ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปี พ.ศ.2559 รวม 2 หมาย ทั้งสิ้น 171 หมาย

ส่วนรายละเอียดคดีความที่เกี่ยวกับความไม่สงบในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรจะกะวะ ตั้งแต่ ปี พ.ศ.2547 จนถึงปี พ.ศ.2559 ได้มีการสรุปสถิติข้อมูลหมายจับทั้งสองหมาย คือ หมายจับ ป.วิ. อาญา(คดีมั่นคง) และหมาย พรก. ของ สถานีตำรวจภูธรจะกะวะ มีผลปฏิบัติการดังตารางต่อไปนี้

สรุปสถิติข้อมูลหมายจับ ป.วิ. อาญา(คดีมั่นคง) สก. จะกะวะ								
ปี พ.ศ.	ออกหมาย	ผลการปฏิบัติ						
		จำหน่ายหมาย						
		จับกุม/มอบ ตัว	เสียชีวิต ปะทะ จนท	เสียชีวิต อื่นๆ	ขาดอายุ ความ	ถอนหมาย/ ไม่สั่งฟ้อง	รวม จำหน่าย หมาย	หลบหนี

	หมายเหตุ	คน	หมายเหตุ	คน	หมายเหตุ	คน	หมายเหตุ	คน	หมายเหตุ	คน	หมายเหตุ	คน	หมายเหตุ	คน	หมายเหตุ	คน
2547	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2548	7	7	1	1	3	3	0	0	0	0	0	0	4	4	3	3
2549	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2550	26	23	11	10	7	6	0	0	0	0	0	0	18	16	8	7
2551	22	22	4	4	4	4	0	0	0	0	14	14	22	22	0	0
2552	5	4	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	5	4	0	0
2553	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	1	1
2554	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
2555	3	3	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2
2556	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
2557	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2558	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2559	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	67	63	25	23	14	13	0	0	0	0	0	14	53	50	14	13

สรุปข้อมูลสถิติหมายจับ พรก. สก.จะกะวี่

[illegible]

2558	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
2559	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	84	84	58	58	2	2	2	2	17	17	0	0	77	77	5	5

จากตารางเห็นว่าหมายจับผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่รับผิดชอบของ สภ.จะก๊ะ จังหวัดยะลา ทั้ง ป.วิ. อาญา(คดีความมั่นคง) และหมายจับ พรก. พบว่าจะอยู่ในช่วงห้าปีแรกของการก่อความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ คือ ช่วง ปี พ.ศ. 2548 ถึง ปี พ.ศ.2551 เป็นส่วนใหญ่ หลังจากนั้นผู้ที่ถูกออกหมายจับเพิ่มมีจำนวนลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนในปี พ.ศ. 2547 ในปีเดียวกันนั้นยังไม่มีหมายจับคดีความไม่สงบหรือคดีความมั่นคงในเขตพื้นที่รับผิดชอบ สภ.จะก๊ะ

กระทั่งเมื่อเหตุการณ์ยังคงเกิดขึ้นจนถึงปี พ.ศ.2548 ในเขตจะก๊ะก็มีหมายจับป.วิ. อาญา(คดีความมั่นคง) จำนวน 7 หมาย 7 คน ถูกจับกุม 1 คน และเสียชีวิตปะทะเจ้าหน้าที่อีก 3 คน และมีการหลบหนี 3 คน ในปี พ.ศ.2549 ไม่มีหมายจับผู้ก่อเหตุในพื้นที่จะก๊ะ หากแต่เมื่อผ่านไปอีกจนถึงปี พ.ศ.2550 มีหมายจับมากที่สุดคือ 26 หมาย 23 คน ถูกจับกุม 11 หมาย 10 คน และเสียชีวิต 6 คน และหลบหนี 7 คน ส่วนปีพ.ศ.2551 เป็นปีที่มีหมายจับรองลงมาคือ จำนวน 22 หมาย 22 คน ถูกจับกุม 4 คน เสียชีวิต 4 คน และหลบหนี 7 คน ปี พ.ศ.2552 ลดลงเหลือแค่ 5 หมายและลดลงตามลำดับกระทั่งไม่มีหมาย จับตั้งแต่ปีพ.ศ.2556 จนถึงปัจจุบัน

ส่วนสถิติหมายจับ พรก.สภ.จะก๊ะ มีหมายจับมากกว่าหมาย ป.วิอาญา(ความมั่นคง) จำนวน 17หมาย แต่ส่วนใหญ่จะออกหมายในปี พ.ศ.2548 มากถึง 51 หมาย ในปี พ.ศ.2549 ไม่มีหมายจับเหมือนกับ หมาย ป.วิ. อาญา(คดีความมั่นคง) ในปีต่อไป คือปี พ.ศ.2550 มีหมายจับอีกจำนวน 13 หมาย หลังจากนั้นก็ลดลงเป็นระยะๆ ในปี พ.ศ.2551 มีหมายจับแค่ 1 หมาย และถูกจับกุมในปีเดียวกัน ต่อมาในปี พ.ศ.2552 มีหมายจับ 3 หมาย ถูกจับกุม 3 คน และมีการถอนหมาย 1 หมาย และในปี พ.ศ.2553 มีหมายจับ 6 หมาย ถูกจับกุม 6 คน ต่อมาในปี พ.ศ.2554 มีหมายจับ 2 หมาย 2 คน ถูกจับกุม 1คน ในปีพ.ศ.2555 มีหมายจับ 1 หมาย 1 คน ในปีพ.ศ.2556 มีหมายจับ 3 หมาย 3 คน หลบหนี 2 หมาย 2 คน ปีพ.ศ.2557 มีหมายจับ 2 หมาย 2 คน และปีพ.ศ.2558 หมายจับ 1 หมาย 1 คน ถูกจับกุม 1 คน กระทั่งปี พ.ศ.2559 ไม่มีหมายจับ พรก.เกิดขึ้น

จากการศึกษาประเภทเหตุการณ์ความมั่นคงที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ สภ.จะก๊ะ เช่นการลอบยิง วางระเบิด วางเพลิง ก่อวุ่น และอื่นๆ จากสถิติย้อนหลังหกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 จนถึงปัจจุบันพบว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลดลงเช่นเดียวกัน ซึ่งสถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ สภ.จะก๊ะ(ความมั่นคง) มีสถิติที่สรุปได้ดังตาราง

สรุปสถิติเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ สภ.จะก๊ะ(ความมั่นคง)

เหตุการณ์/ปี	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559
ลอบยิง	14	20	1	10	9	3	-
ระเบิด	10	8	-	2	-	-	1
วางเพลิง	-	-	-	1	-	-	-
ใช้ของมีคม	-	-	-	-	-	-	-

ก่อน	-	-	-	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-
รวม	24	28	1	13	9	3	1

ที่มา สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ จังหวัดยะลา จัดทำเมื่อ 1 กรกฎาคม 2559

จากข้อมูลสถิติข้างต้นสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ประชาชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจเกี่ยวกับคดีความมั่นคง พบว่า ทุกคนให้ข้อมูลตรงกันว่า เหตุการณ์ในพื้นที่รับผิดชอบ สภ.จะก๊วะ 3 ตำบล 18 หมู่บ้านลดลงจนแทบจะไม่มีเหตุการณ์ ถ้ามีก็จะเกี่ยวกับคดียาเสพติดมากกว่า ซึ่งไม่ใช่คดีความมั่นคง แต่ข่าวที่ออกไปมักจะเหมารวมว่าเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ (เปาะชู จะก๊วะ และบาบอเซ็ง สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 2 มกราคม 2560)

ดังกล่าวนั้นตรงกับข้อมูลจากสารวัตสอบสวนที่ให้ข้อมูลกับทีมวิจัยว่า “ปัจจุบันคดีความทุกคดีความที่คู่กรณีมาแจ้งความดำเนินคดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจลดน้อยลง นอกจากคดียาเสพติดที่ยังพบบ่อยครั้ง ไม่มีที่ท้าวว่าจะลดลง ชาวบ้านที่มาแจ้งความแก่เจ้าหน้าที่ก็เพราะทนไม่ไหวกับพฤติกรรมผู้เสพ คือกินน้ำกระตอม แล้วเกิดการลักเล็กขโมยน้อยในหมู่บ้านจึงแจ้งให้ตำรวจจับ ตำรวจก็ส่งศาลจ่ายค่าปรับพันสองพันบาทก็กลับบ้านเหมือนเดิม จึงยากที่จะลดสำหรับน้ำกระตอม” (สารวัตสอบสวนอิสระ สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 2 มกราคม 2560)

ข้อมูลเพิ่มเติมของเปาะชู จะก๊วะ และบาบอเซ็ง (สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 2 มกราคม 2560) บอกว่า “ยาเสพติดในกระตอมไม่ลดลง มีแต่เพิ่มขึ้น เพราะปราบปรามไม่จริงจัง และชาวบ้านก็เชื่อว่าที่ปราบไม่ได้เพราะเจ้ามือใหญ่เป็นคนของเขา หมายถึงเจ้าหน้าที่รัฐเอง(ท่านไม่กล้าบอกว่าใคร) แต่กระตอมในภาคใต้มาแรงหลังจากเหตุการณ์ความไม่สงบหลังจากที่มีด้านทหารเต็มบ้านเต็มเมือง แต่น่าแปลกที่ในกระตอมยังเล็ดลอดมาเต็มบ้านเต็มเมืองเหมือนกัน ส่วนคดีอื่นๆรวมถึงคดีความไม่สงบหรือคดีความมั่นคงลดน้อยลง ถ้ามีการยิงกัน ชกกันก็มักจะเกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ขัดผลประโยชน์ของตัวเอง”

และเมื่อเหตุการณ์ในพื้นที่ลดลงดังปรากฏในตารางข้างต้นจึงทำให้พื้นที่สามตำบลค่อยๆเปลี่ยนจากพื้นที่สีแดงมาเป็นพื้นที่สีเหลืองและเขียวตามลำดับ ทั้งนี้ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองก็ยังทำงานร่วมกันเพื่อความสงบในพื้นที่” (สารวัตสอบสวนอิสระ สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 2 มกราคม 2560)

อย่างไรก็ตาม มีข้อมูลจากการสัมภาษณ์บางส่วนที่ผู้วิจัยไม่มั่นใจมากนักว่าควรจะนำเสนอในงานวิจัยนี้หรือไม่ แต่หลังจากได้ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิที่ดูแลโครงการวิจัยในครั้งนี้ ทีมวิจัยจึงเห็นว่าควรนำเสนอข้อมูลที่ได้มาจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เจาะลึกหลายๆครั้งและหลายคนซึ่งเป็นข้อมูลตรงกันที่ประชาชนในพื้นที่เชื่ออย่างนั้น ในส่วนของผู้วิจัยเป็นเพียงผู้นำเสนอข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่นี้ได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็นยิ่งขึ้น

เกี่ยวกับคดียาเสพติดในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้โดยรวมและพื้นที่ตำบลจะก๊วะโดยเฉพาะ ประชาชนจะก๊วะที่ให้ข้อมูลแก่ทีมวิจัย ซึ่งไม่สามารถเอ่ยนามได้ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่อนุญาต และยังบอกทีมวิจัยว่า หากไม่ใช่คนในใจจริงจะไม่พูดให้ฟังเพราะอันตรายต่อตัวเอง และเท่าผู้วิจัยที่สังเกตเห็นขณะให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลจะหลบมองซ้ายมองขวาเหมือนกลัวใครมาเห็นหรือได้ยินในสิ่งที่พูด แต่ทีมวิจัยบอกว่าข้อมูลผู้ที่ให้สัมภาษณ์จะเป็นความลับและไม่ปรากฏชื่อในงานวิจัย คนมีอายุและมีตำแหน่งในตำบลจะก๊วะท่านหนึ่งบอกว่า “ยาเสพติดไม่มีทางหมดในภาคใต้ เพราะเป็นที่รู้กันว่าคนมีสีคือผู้จำหน่ายและปล่อยยาเสพติดเสียเอง ผมเห็นกับตาข้างๆบ้านผม ผมอยู่บนบ้านชั้นสอง ฝนตกโปรยปรายไม่หนักมาก มี

รถทหารจอดข้างถนน ใกล้สวนยางพารา ซึ่งเป็นทางโค้ง พุดคุยกับวัยรุ่นคนหนึ่งซึ่งเป็นที่รู้จักว่าเป็นคนปล่อยของ คือขายยาเสพติดทั้งกระต๋อมและยาบ้า คอยสักพักคนในรถทหารก็โยนห่อกระต๋อมลงตรงต้นยางพาราต้นนั้น (ท่านชี้ให้ทีมวิจัยดู) แล้วรถทหารก็ขับออกไป พร้อมกับวัยรุ่นคนนั้นก็ไปหยิบห่อกระต๋อมดังกล่าวแล้วขับรถหายไป แล้วใครจะกล้าปราบยาเสพติดเมื่อเป็นเช่นนี้” (สัมภาษณ์ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2559)

อีกคนหนึ่งเป็นผู้รู้ในพื้นที่ที่จะกวีเล่าเหตุการณ์คล้ายกันว่า “เดือนที่แล้วมีรถเก่งป้ายมาเลเซีย ชนกับรถจักรยานยนต์ผู้หญิงท้องแก่ เมื่อคนแห่มาดูผู้ใหญ่นบ้านก็ให้ไปแจ้งตำรวจ ทันใดก็มีชายคนหนึ่งทรงผมทหาร แต่งตัวคล้ายทหาร เดินมาเชิญผู้ใหญ่นบ้านไปที่รถที่จอดอยู่ ซึ่งไม่อนุญาตให้ประชาชนเข้าใกล้ เมื่อผู้ใหญ่นบ้านไปถึงที่รถ ก็มองไปในรถดังกล่าวปรากฏว่าในรถยังมีทหารอีกหนึ่งคน และมีปืนหลายกระบอกปืน และยังมีกระเป๋าสตางค์เหมือนนักธุรกิจ เบาะหลังมีถังกระต๋อมอัดอย่างเต็มรถ ทันใดนั้นคนในรถก็พุดคุยกับผู้ใหญ่นบ้านว่าเคลียง่าย ๆ ย่ามากเรื่องไม่ต้องถึงตำรวจ เอาเงินไปซ่อมรถที่เสียและเอาคนเจ็บไปโรงพยาบาล แล้วคนในรถก็เปิดกระเป๋าสตางค์ให้เงินไปสามหมื่นบาท ทุกอย่างจบแค่นั้น” ผู้ใหญ่นบ้านคนดังกล่าวให้ผู้รู้ให้สัมภาษณ์ฟัง พร้อมบอกว่าในถังกระต๋อมดังกล่าวคือใบกระท่อมที่บรรจุกล่องมาจากประเทศมาเลเซีย แล้วใครจะกล้ายุ่งเกี่ยวกับคนเหล่านี้” (ผู้รู้ท่านหนึ่งในพื้นที่ที่จะกวี สัมภาษณ์ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2559) นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ถามทีมวิจัยกลับว่า ยาเสพติดใบกระท่อมในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้เกิดขึ้นตอนไหน ช่วงไหน แล้วท่านก็บอกว่าเกิดขึ้นไล่เลี่ยกันกับเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้ แล้วท่านก็บอกต่อว่าความจริงใบกระท่อมมาพร้อมกับขบวนการทหารที่ลงมาปฏิบัติหน้าที่ในภาคใต้จึงไม่มีทางที่ตำรวจจะจับได้ เพราะรถทหารมีตำรวจจราจรนำทางจนถึงเป้าหมายตลอดเส้นทาง แล้วประกาศจะสงครามยาเสพติด จะให้ยาเสพติดหมดจากสังคม ทั้งหมดหลอกลวงประชาชน (ผู้รู้ท่านหนึ่งในพื้นที่ที่จะกวีเล่าอย่างน่าตกใจ สัมภาษณ์ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ.2559)

ผู้เคยถูกจับกุมท่านหนึ่งที่ทีมวิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ ให้ข้อมูลกับทีมวิจัยว่า “ความจริงที่น่ากลัวที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้ คือ มีคนกลุ่มหนึ่งหรือผู้มีอำนาจในบ้านเมืองกลุ่มหนึ่งในประเทศนี้ ที่มีแนวคิดจะลบล้างมุสลิมให้สิ้นจากพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ โดยใช้วิธีการอันแยบยลซึ่งคนธรรมดาคาดไม่ถึง อาทิเช่น ส่งยาเสพติดมาทำลายสมองและสติปัญญาของเยาวชนมุสลิมให้มากที่สุด เน้นเป็นการเฉพาะลูกๆของผู้นำศาสนา ลูกบาบอ โต๊ะครู โต๊ะอิหม่าม เพราะเมื่อเยาวชนติดยากก็หมดโอกาสที่จะมีการศึกษาสูงๆ เมื่อไม่มีการศึกษาก็ไม่มีทางจะพัฒนาตัวเอง สังคม ภาษา หรือพื้นที่แผ่นดินเกิดของตัวเองได้ ดังกล่าวคือการทำลายมุสลิมทางอ้อม ส่วนวิธีที่สอง คือการเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านต่างๆจากภาษาอาหรับเป็นภาษาไทย เพื่อให้ความเป็นมาลายูหมดไปแม้ชื่อของสถานที่ก็ไม่หลงเหลือให้เห็นในอนาคต และวิธีที่สาม คือการเปลี่ยนหน้าตาคนมาลายูในพื้นที่ ด้วยการส่งเจ้าหน้าที่ทหารจากอีสาน และภาคเหนือ มาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ สามจังหวัดภาคใต้ จากนั้นก็ฉวยโอกาสทำดีจับสาวมุสลิมจนได้แต่งงานกัน ได้ลูกด้วยกันแต่หน้าตาของเด็กที่เกิดมาก็กลับไม่เป็นมาลายู แต่หน้าตาเป็นอีสานเพราะพ่อเป็นคนอีสาน สุดท้ายความเป็นมุสลิม ความเป็นมาลายูก็ไม่หลงเหลือ ทั้งเยาวชนที่มีการศึกษาที่จะสามารถพัฒนาพื้นที่เพราะติดยา ทั้งชื่อหมู่บ้านที่ถูกเปลี่ยนไป ทั้งหน้าตาของเด็กเกิดใหม่ที่มีพ่อเป็นอีสาน นี่คือการล้างมาลายูมุสลิมให้หายไปจากสามจังหวัดภาคใต้ (ผู้เคยถูกจับกุมท่านหนึ่งในพื้นที่ สัมภาษณ์ เมื่อ เดือนมกราคม พ.ศ. 2560)

และยังข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนการลบล้างภาพลักษณ์ความเป็นมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้ คือการสร้างศาลพระภูมิตั้งไว้หน้าโรงเรียนของรัฐทุกโรงเรียน แต่ในที่สุดถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมจึงยกเลิกไป อีกแนวคิดหนึ่งให้เห็นเป็นเรื่องปกติสำหรับประชาชนทั่วไป แต่สำหรับบางคนกลับเห็นว่า การที่ภาครัฐเจตนาปรับปรุงศาลา

ริมทางให้มีรูปทรงคล้ายวัดและยังต้องทาสีกะสีมุงหลังคาเป็นสีเหลืองถือเป็นการกลั่นแกล้งชาวมุสลิมมาลายูในพื้นที่นี้ ทางอ้อม และถือเป็นการทำลายศิลปวัฒนธรรมมาลายูในพื้นที่ให้กลายเป็นศิลปวัฒนธรรมของศาสนาพุทธมาแทนที่ (เจ้าของโรงเรียนในพื้นที่ตำบลจะก๊ะท่านหนึ่งที่ไม่ประสงค์ให้ออกนาม สัมภาษณ์ เมื่อ เดือนกันยายน พ.ศ.2559)

เช่นเดียวกันนั้นกับอุสตาซท่านหนึ่ง ที่ให้ข้อมูลกับทีมวิจัยว่า “ความจริงแล้วมีคนกลุ่มหนึ่งที่มีอำนาจในบ้านเมืองนี้ ไม่ต้องการให้พื้นที่นี้เกิดความสงบ เพราะพวกเขาได้รับผลประโยชน์จากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่มากมาย พอเหตุการณ์เงียบลงก็สร้างเหตุการณ์ขึ้นมาใหม่ด้วยการจ้างวัยรุ่นที่ติดยาให้ไปสร้างเหตุการณ์ขึ้นอีก งบประมาณก็เพิ่มขึ้นไปอีก เป็นต้น แม้อาจจะมีส่วนบางคนบางกลุ่มที่จริงใจจะให้เหตุการณ์สงบลง แต่ยังแบ่งปันผลประโยชน์ไม่ลงตัวจึงสงบไม่ได้ เราประชาชนมุสลิมก็อยู่อย่างนั้น ระวังตัวบ้าง ขอตุอาร์จากอัลลอฮ์ให้คลี่คลาย และจับคนร้ายตัวจริงมารับโทษสักที (อุสตาซท่านหนึ่ง ไม่สามารถเอ่ยนามได้ สัมภาษณ์ เมื่อ เดือนมกราคม พ.ศ.2560)

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลดังกล่าวนี้เป็นเพียงความคิดเห็นส่วนตัวของคนในพื้นที่บางคนเท่านั้น ซึ่งทีมวิจัยเองก็ไม่ได้ปักใจเชื่ออย่างที่เล่ามาทั้งหมด หากแต่เป็นอีกข้อมูลหนึ่งหรือความคิดเห็นของประชาชนส่วนหนึ่งที่มีความคิดแบบนี้ ซึ่งเราไม่สามารถจะห้ามความคิดเขาได้ แต่ในฐานะผู้วิจัยก็จำเป็นต้องนำเสนอตามข้อมูลที่ได้มา ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองนี้ ประเทศนี้จะบริหารจัดการอย่างไรกับข้อมูลดังกล่าวก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมที่เห็นสมควร

บทที่ 3

งานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations)

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์กำเนิดจากประเทศสหรัฐอเมริกา ช่วงก่อนทศวรรษที่ 20 ซึ่งแต่เดิมองค์กรตำรวจจะเป็นไปในลักษณะปิดเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริต โดยให้ตำรวจทำหน้าที่ตามลำพัง โดยไม่จำเป็นต้องขอความร่วมมือจากชุมชนและประชาชน แต่ลักษณะการทำงานดังกล่าวไม่เป็นผลและอัตราการเกิดอาชญากรรมก็ยังคงเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ได้รับความเคารพนับถือ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือ ทั้งตำรวจและประชาชนต่างมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อกัน ความสัมพันธ์เห็นห่างออกจากกัน และยังส่งผลกระทบต่อทัศนคติที่ไม่ดีระหว่างตำรวจและประชาชน จึงเป็นที่มาของทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ขึ้นมา (สุพิศาล ภักดินฤณถ, 2556)

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ หมายถึง กระบวนการที่กำหนดทิศทางให้บุคลากรตำรวจทั้งหมดในแต่ละองค์กรหันเหพฤติกรรมไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เพื่อที่จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนและสภาพแวดล้อมอื่นๆภายนอกองค์กร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรตำรวจและชุมชน รวมถึงความสัมพันธ์เฉพาะบุคคลกับทั้งความสัมพันธ์ของกลุ่ม” (สุพิศาล ภักดินฤณถ, 2556)

กรมตำรวจ (2531) ได้กำหนดนิยามงานชุมชนสัมพันธ์ในหน้าที่ตำรวจไว้ว่า “งานที่ตำรวจได้กระทำเพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหรือชุมชนต่างๆ เกิดการรวมตัวกันมีความสัมพันธ์ผูกพันเกี่ยวข้องต่อกัน ร่วมมือประสานการปฏิบัติหรือช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจ และเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นทางการกระบวนการเพื่อให้ตำรวจมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความเข้าใจในปัญหาซึ่งกันและกัน ตลอดจนร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม เพื่อให้เกิดความสงบสุขเรียบร้อยในชุมชนหรือสังคมนั้นๆ ”

แม้ว่าที่มาหรือทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะมาจากแหล่งกำเนิดประเทศสหรัฐอเมริกา หรือจากทัศนคตินักวิชาการไทย หรือนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อาจแตกต่างกันในรายละเอียดของเนื้อหา แต่ในที่สุดก็มีจุดมุ่งหมายร่วมกันคือ “สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างตำรวจและประชาชน”

งานชุมชนสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในประเทศไทยไม่สามารถกำหนดหลักฐานแน่ชัดว่าได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เมื่อใด กระทั่งเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2530 ได้มีนโยบายจากกรมตำรวจที่ต้องการพัฒนางานชุมชนสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ในด้านการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและด้านความมั่นคงภายใน โดยเน้นประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างข้าราชการและประชาชน และให้ความรู้สึกร่วมกับประชาชนด้านการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุ เป็นต้น(สุพิศาล ภักดินฤณถ, 2556)

ส่วนขอบเขตงานตำรวจสาขาชุมชนสัมพันธ์ ได้กำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงภารกิจหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจ รู้ถึงความพยายามและตั้งใจในการทำงานของตำรวจในอันที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตลอดจนการบริการประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อตำรวจ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการร่วมกลุ่มสนทนากลุ่มของเด็กและเยาวชน โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีการพัฒนาไปสู่ประชาชนที่มีคุณภาพ ให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน และประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ในด้านการป้องกันอาชญากรรมและอุบัติเหตุ ให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อการปรับปรุงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและป้องกันอาชญากรรมของตำรวจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า งานชุมชนสัมพันธ์ ก็คืองานที่ต้องทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม โดยเริ่มตั้งแต่ตำรวจต้องปรับบทบาทในการสร้างความศรัทธาเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ให้เกิดความรักนับถือ มีเจตคติที่ดีต่อตำรวจ อันจะนำผลไปสู่ความเข้าใจและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือต่อไป โดยวิธีการต่าง ๆ ในการทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นเป้าหมายสูงสุด ที่ทำให้ชุมชนหรือสังคมมีความสงบสุข ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 ทางกรมตำรวจได้กำหนดเป้าหมายการออกปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ในชุมชนพื้นที่เป้าหมายต่าง ๆ ให้ทำการศึกษาพื้นที่ชุมชนหรือหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อรับทราบปัญหาความต้องการเกี่ยวกับการส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคง ออกเยี่ยมและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ทำการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันตนเองและครอบครัวจากอาชญากรรม อุบัติภัย และการจราจรตลอดจนรักษาความมั่นคงภายในประเทศ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการป้องกันหรือช่วยเหลือตนเองจากปัญหาต่าง ๆ ได้ และให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการจัดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น(สุพิศาล ภัคตินฤณ,2556 และวาสนา สุขนิรันดร์ ,2547)

นอกจากนี้การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์มีเป้าหมายสุดท้ายในการส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีความสามารถในการป้องกันตนเองจากปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด อุบัติภัย และปัญหาอื่นๆ ตลอดจนให้ความเต็มใจร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม ทางกรมตำรวจได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาพลักษณ์ สภ.จะก๊ะ กับแนวคิดเชื่อมความสัมพันธ์กับประชาชน

สถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา เป็นสถานีตำรวจในโครงการโรงพักเพื่อประชาชนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้ และได้รับรางวัลของการปฏิบัติงานตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับประกาศนียบัตรชมเชยการปฏิบัติงานตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดีเด่นเป็นลำดับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ของศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้ สถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ ได้รับการคัดเลือกเป็นชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ดีเด่นประจำปี 2557 เป็นอันดับที่ 3 ด้านรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ จากผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้(สถานีตำรวจภูธร จะก๊ะ,2559 และสารวัตใหญ่ สถานีตำรวจภูธร จะก๊ะพ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 18 กรกฎาคม 2559)

จากการสังเกตเห็นขณะลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลวิจัย พบว่า แนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ เริ่มต้นจากการสร้างภาพลักษณ์ของสถานีตำรวจที่เห็นถึงความพยายามในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน สร้างความอุ่นใจและสร้างความเป็นมิตรกับประชาชนที่แวะเวียนมาเยือนสถานีอย่างเห็นได้ชัด อาทิเช่น เมื่อถึงสถานีตำรวจก่อนเข้าไปในสถานี นอกรั้วของสถานีจะมีที่จอดรถรองรับผู้มาเยือนหรือประชาชนที่มาติดต่อเจ้าหน้าที่ และมีป้ายเขียนบอกว่า ที่จอดรถสำหรับผู้มาติดต่อราชการ

และเมื่อเดินเข้าไปในรั้วสถานี มีประโยคที่เขียนติดผนังรั้วด้วยข้อความที่ว่า “เป็นตำรวจมีอาชีพ เพื่อความผาสุกของประชาชน”

เมื่อมองถัดไปก็จะมีศาลาพักผ่อนสำหรับผู้มาเยือนหรือผู้มารอญาติๆ ข้างหน้าศาลาเขียนข้อความภาษามลายู ด้วยภาษาไทยอ่านว่า “ซีล่อ ซาตุฮาดิ” แปลว่า ขอเรียนเชิญ เราเป็นหนึ่งใจเดียวกัน คณะวิจัยได้สอบถามที่มาของศาลา และข้อความดังกล่าว ได้คำตอบว่า ศาลา “ซีล่อ ซาตุฮาดิ” เป็นแนวคิดของสารวัตใหญ่คนก่อน คือ พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวัง กอง ท่านเป็นผู้ริเริ่มคิดขึ้นมาและใช้งบประมาณจากกระเป๋าตัวเองสร้างศาลาดังกล่าว

นอกจากนี้ใกล้กันกับศาลาพักผ่อนก็มีศาลาละหมาดอีกเช่นกัน และเมื่อเดินขึ้นไปบนสถานีประตู่ข้างซ้าย ด้านบนจะมีข้อความว่า “โรงพักเพื่อประชาชน” ส่วนข้างประตู่มีข้อความอีกว่า “สภ.จะกระวี ยุคใหม่ ใส่ใจบริการ” ต่อด้วย “ศูนย์บริการ ณ จุดเดียว” และประตู่ข้างขวาด้านบนมีข้อความว่า “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ส่วนข้างประตู่ขวามีข้อความว่า “ยินดีต้อนรับ”

อีกทั้งทีมวิจัยยังได้สังเกตเห็นข้อความบางส่วนที่เขียนด้วยอักษรภาษายาวีพื้นบ้าน ซึ่งทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน ที่ทางสถานีหรือผู้บังคับบัญชาพยายามสื่อให้คนในพื้นที่รู้สึกสนใจ ใฝ่ใจต่อเจ้าหน้าที่เมื่อมาพบเจอหรือมาราชการกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

รูปแบบและลักษณะงานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรจະกะวี

นอกจากภาพลักษณ์ของสถานีที่พยายามสื่อให้เห็นว่านี่คือโรงพักเพื่อประชาชน ยินดีต้อนรับประชาชน ยินดีมีไมตรีจิตที่ดี และความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ทางสถานีตำรวจ สภ.จະกะวี ยังมีทีมงานเฉพาะกิจงานชุมชนสัมพันธ์ซึ่งอยู่ภายใต้งานปราบปรามที่มีสารวัตรใหญ่เป็นหัวหน้าทีมควบคุมงานชุมชนสัมพันธ์ด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์ ท่านสารวัตรใหญ่คนปัจจุบัน พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม (สัมภาษณ์ เมื่อ 18 กรกฎาคม 2559) พบว่าท่านเองให้ความสำคัญกับงานสัมพันธ์ชุมชนมากกว่างานปราบปราม และท่านกำชับให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนต้องมีส่วนร่วมในงานสัมพันธ์ชุมชน โดยการออกพบปะเยี่ยมเยียนพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำในพื้นที่ ทั้งกำนันผู้ใหญ่บ้าน อิหม่าม และบาอหรือโต๊ะครู ดังภาพกิจกรรมงานมวลชนสัมพันธ์

นอกจากนี้ทางสถานีตำรวจภูธรจะก๊วได้นำเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นมุสลิมไปร่วมละหมาดวันศุกร์และร่วมละศีลอด กับพี่น้องประชาชน และได้มอบสิ่งของให้กับมัสยิดเพื่อไว้สำหรับละศีลอด ในบางครั้งถ้าทางมัสยิดหรือโรงเรียนมีโครงการก่อสร้างรั้วหรือห้องน้ำ ทางสถานีตำรวจภูธร จะก๊ว ก็จะมีส่วนช่วยสมทบ อิฐ หิน ปูน เป็นต้น (สารวัตใหญ่ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 18 กรกฎาคม 2559)

ท่านสารวัตใหญ่ได้เล่าให้ทีมวิจัยว่า ทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมใดๆในโรงเรียนหรือมัสยิด หากถูกเชิญก็จะไปร่วมพิธีทุกครั้ง นอกจากนั้นในบางกรณียังช่วยเหลือการเงินแก่คนป่วยที่ยากจนอีกด้วย เช่นกรณีอิหม่ามมัสยิดตำบลจะก๊วท่านหนึ่ง(ท่านขอไม่เอ่ยนาม)ป่วยรักษาตัวในโรงพยาบาลแต่ไม่มีเงินจ่าย ขณะนั้นท่านอยู่ต่างจังหวัด เมื่อรู้ข่าวท่านก็โอนเงินส่วนตัวให้ลูกน้องไปให้ที่บ้าน ทำให้อิหม่ามท่านนั้นศรัทธาและติดกับท่านมาตลอด

สารวัตใหญ่ยังบอกกับทีมวิจัยว่า เมื่อเราเดินเข้าหาชาวบ้านและผู้เฒ่าในบ้านเขามีความสัมพันธ์อันดีกับเรา ผู้นำเหล่านั้นจะคอยเป็นหูเป็นตาและอาจมีส่วนในการกำชับและห้ามพวกแนวร่วมไม่ให้ทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจของเรา ทำให้ลูกน้องรู้สึกปลอดภัยเมื่อเข้าไปในหมู่บ้าน(สารวัตใหญ่ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 18 กรกฎาคม 2559)

ลักษณะงานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรจะก๊ว

จากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์เกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ พร้อมตัวอย่างที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตำรวจของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ว จังหวัดยะลา พบว่า งานชุมชนสัมพันธ์จะมีหลากหลายกิจกรรมดังต่อไปนี้

วางปืนมาจับเชือก อดีต รอง สวญ.สภ.จะก๊ว พ.ต.ต.ประเทือง สุวรรณชาติรี สวป.๑ ร.ต.อ.สิทธิพันธ์ สุวรรณโณ รอง สวป.๑ ร.ต.ต.มานิตย์ คงเกลี้ยง รอง สวป.๑ พร้อม ขป.อัศวิน และชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ร่วมงานกิจกรรมการแข่งขันกีฬา ร่วม 3 ฝ่าย ณ โรงเรียนกำปงปือแน หมู่ 6 ต.จะก๊ว อ.รามัน จ.ยะลา และพูดคุยกับประชาชนที่มาร่วมงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี

มอบเงินสมทบทุนสร้างมัสยิด อดีต พ.ต.ท.ศุภชัย ยีหวังกอง สวญ.๑ มอบหมายให้ ร.ต.อ.หาญพล รามด้วง สวป.๑ ร.ต.ต.อนันต์ กุลโรจนสิริ ผบ.มว.(สบ1).๑ ชุด.ขป.ตชส. ร่วมงานการกุศล มัสยิดดารุสสาลาม บ้านมาแฉ ม.5 ต.ตะโละพะลอ อ.รามัน จ.ยะลา ร่วมสมทบทุนเพื่อสร้างมัสยิด ร่วมรับประทานอาหาร และ พูดคุยกับโต๊ะอิหม่าม ประชาชนที่มาร่วมงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดี

โครงการละหมาดวันศุกร์สัญจร โดย สวญ.ซึ่งเป็นมุสลิมเช่นกันจะนำทีมชุมชนสัมพันธ์ลงไปละหมาดวันศุกร์ทุกสัปดาห์ ครอบคลุม 3 ตำบล ตะโละพะลอ จะก๊ว และ เกะรอ ในบางสัปดาห์ก็ถือโอกาสพูดคุยพบปะประชาชนหลังละหมาดประมาณ 10-15 นาที ตามวาระและโอกาสที่มี

ร่วมพัฒนาลานกีฬาเทปูน ทำท่อระบายน้ำ ให้น้ำสามารถไหลผ่าน โดยมี สารวัตใหญ่ สภ.จะก๊ว พร้อมด้วยข้าราชการตำรวจ สภ.จะก๊ว พ.ต.ต.สิทธิพันธ์ สุวรรณโณ สว.สส. ร.ต.ท.มานิต คงเกลี้ยง รอง สวป.(ทนท.จร.) ร่วม

ร่วมการประชุมประชารัฐ และการเตรียมความพร้อมในการร่วมกันพัฒนา การดูแล รักษาความสะอาดเรียบร้อย ในเขตพื้นที่ ต.ตะโละพะลอ โดยมี นายก อบต.ก้านัน ผู้ใหญ่บ้าน โต๊ะอิหม่าม ผู้นำศาสนา ปลัด อบต.ร่วมปรึกษาหารือ

ร่วมละศีลอดกับประชาชนในพื้นที่ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สวญ.สภ.จะก๊ะ พ.ต.ต.สุเทพ จันทรมาส สวป.สภ.จะก๊ะ ร.ต.ท.วิรัตน์ พรหมทอง รอง สวป.สภ.จะก๊ะ ร.ต.ท.พนมธรรม เชื้อช่วย รอง สว.สส.สภ.จะก๊ะ ร่วมละศีลอดพร้อมกับ ปลัด กำนัน ทหาร ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา และประชาชน พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สวญ.สภ.จะก๊ะ ได้มอบอินทผาลัมให้กับ กำนัน และ ได้ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน

ร่วมกิจกรรมตักสิมพันธ์ ร.ต.ต. สมภพ ภิรมย์สุข รอง สวป.ฯ (ร้อยเวร 20) ได้รับมอบหมายจาก พ.ต.ท. สุรนนท์ ขอบงาม สวญ. สภ.จะก๊ะ นำปัจจัยร่วมบริจาคแก่อิหม่าม เนื่องในกิจกรรมตักสิมพันธ์ พร้อมด้วย ขป. อัศวิน ขป.ตชส. ข้าราชการตำรวจมุสลิม ร่วมรับประทานอาหารและพูดคุยเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆในชุมชน ทั้งนี้ได้พูดคุยสร้างความเข้าใจกับนายสุรียา กำนันตำบลตะโล๊ะหะลอ ตลอดจนชาวบ้านที่ร่วมในกิจกรรมครั้งนี้

กิจกรรมเยี่ยมเยียนและพบปะผู้นำชุมชนและชาวบ้าน สารวัตรใหญ่และทีมมวลชนสัมพันธ์ลงพบปะพูดคุย ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน พบปะพูดคุยอิหม่ามและผู้นำศาสนา เยี่ยมเยียนนายก อบต.ปรีกษาหารือปัญหาในพื้นที่ ร่วมพิธีขึ้นบ้านใหม่ นายก อบต.ตะโล๊ะหะลอและมอบของขวัญ มอบสัตว์เลี้ยง(นกกรง)ให้อิหม่าม ลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่มตะวะฮ์ดบลิบและมอบของให้มัสยิด พบปะมอบข้าวสาร กาแฟ ให้แก่ผู้นำศาสนาที่จะไปออกตะวะฮ์ เยี่ยมเยียนและมอบของให้แก่ผู้สูงอายุ เยี่ยมเยียนหน่วยกู้ภัยและมอบเงินสนับสนุน และเยี่ยมเยียนผู้ป่วยพร้อมมอบเงินเป็นขวัญกำลังใจ ร่วมกับ สจ.พบปะชาวบ้าน นายอำเภอหัวหน้าศูนย์ราชการพบปะชาวบ้าน

ร่วมกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน เช่น ท่าน สวญ. เป็นประธานในพิธีเปิดในการแข่งขันกีฬาโรงเรียนพัฒนาวิทยา พร้อมมอบอุปกรณ์กีฬาให้แก่โรงเรียน ท่าน สวญ. และทีมงานร่วมงานโรงเรียนตักสิมพันธ์มอบของขวัญ ท่าน สวญ.และทีมงานร่วมงานมัสยิดและมอบเงินสนับสนุนมัสยิด ให้เจ้าหน้าที่ และรอง สวญ. ร่วมพิธีบัณฑิตน้อยโรงเรียนศรัทธา สวญ.เป็นประธานเปิดพิธีการแข่งขัน อบต. ตะโล๊ะหะลอ และมอบถ้วยรางวัลการแข่งขัน

ร่วมกิจกรรมและวันสำคัญทางศาสนา อาทิ เช่น ท่าน สวญ.และเจ้าหน้าที่มุสลิมลงไปตามหาวันศุกร์ร่วมกับประชาชนตามมัสยิดต่างๆ พร้อมขอเวลาพบปะพี่น้องหลังละหมาด ร่วมกิจกรรมละศีลอดและมอบของเนื่องในช่วงถือศีลอดให้มัสยิด ร่วมงานและสนับสนุนเงินอาชูรอสมพันธ์และงานเมาลิดประจํามัสยิด

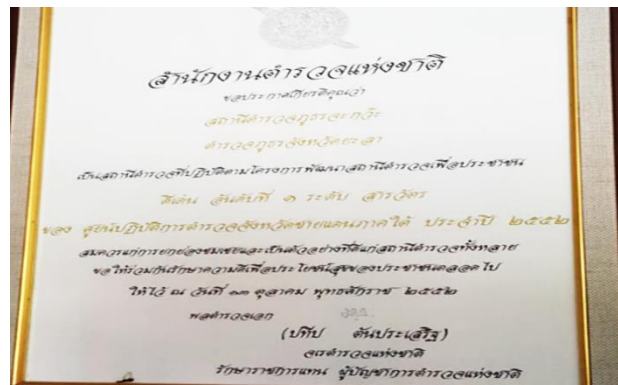
เวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและปรึกษาหารือ พ.ต.ท. สุรนนท์ ขอบงาม สวญ.สส.สภ.จะก๊ะ พ.ต.ต.สิทธิพันธ์ สุวรรณโณ สว.สส.สภ.จะก๊ะ พร้อมชุด ชมส. ร่วมติมน้ำชา กาแฟ ยามเช้า ร่วมกับ ผู้นำศาสนา ผู้นำท้องถิ่น กำนัน ณ ต.ตะโล๊ะหะลอ และในบางโอกาสก็เป็นเจ้าภาพเลี้ยงน้ำชายามเช้า เวทีพบปะผู้ใหญบ้านผู้นำชุมชนและแกนนำเยาวชนด้วยเช่นกัน

ผลงานและความสำเร็จงานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ

ความสำเร็จจากการทำงาน สภ.จะก๊ะเป็นสถานีตำรวจเพื่อประชาชนที่ได้รับรางวัลและโล่ประกาศเกียรติคุณมากมาย อาทิเช่น ปี 2551 ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนหน้า ให้โล่และรางวัล สภ.จะก๊ะ เป็นสถานีตำรวจที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น ระดับสารวัตร อันดับ 2 ของตำรวจภูธรจังหวัดยะลา

ในปี พ.ศ.2552 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ประกาศเกียรติคุณ ให้ สก.จะก๊วะ เป็นสถานีดำรวจที่ปฏิบัติตามโครงการพัฒนาสถานีดำรวจเพื่อประชาชน ดีเด่น อันดับที่ 1 ระดับ สารวัตร ของศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในปี 2557 สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มอบโล่ สก.จะก๊วะ เป็นสถานีดำรวจที่ปฏิบัติงานตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดีเด่นเป็นลำดับที่ 1 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 ของการปฏิบัติงานตามนโยบายสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ในปีเดียวกันสถานีดำรวจจะก๊วะ ได้รับการคัดเลือกเป็นชุดปฏิบัติการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ดีเด่นประจำปี 2557 เป็นอันดับที่ 3 ด้านรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ จากผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนใต้

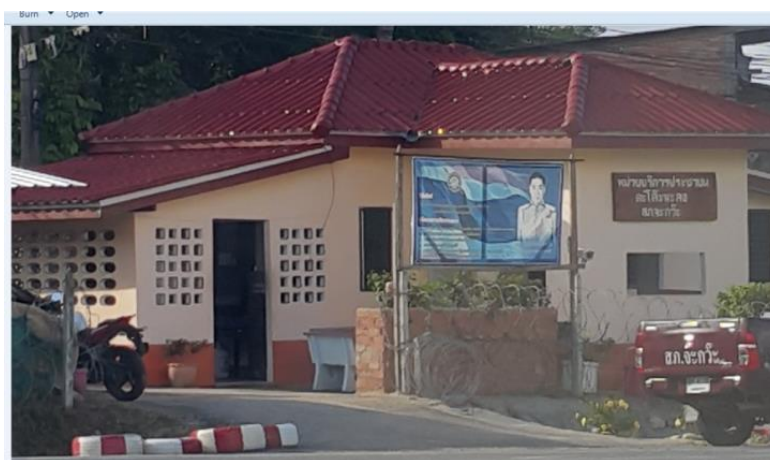

ในปี 2557 เช่นเดียวกันตำราจตุรจังหวัดยะลา ให้สถานตำราจตุรจจะก๊ะ จังหวัดยะลา เป็นสถานตำราจ
ชนะเลิศอันดับ 1 ด้านมวลชนสัมพันธ์ดีเด่น ระดับตำราจตุรจังหวัดยะลา ประจำปี 2557

นอกจากรางวัลและโล่ประกาศเกียรติคุณ สรวัดใหญ่บอกกับทีมวิจัยว่า ผลที่ได้จากงานชุมชนสัมพันธ์ คือ ความปลอดภัยและความไว้วางใจจากคนในพื้นที่ ท่านเล่าว่า “เมื่อเราเดินเข้าหาชาวบ้านและผู้นำในบ้านเขามี ความสัมพันธ์อันดีกับเรา ผู้นำเหล่านั้นจะคอยเป็นหูเป็นตาและอาจมีส่วนในการกำชับและห้ามพวกแนวร่วมไม่ให้ทำร้าย เจ้าหน้าที่ตำรวจของเรา ทำให้ลูกน้องรู้สึกปลอดภัยเมื่อเข้าไปในหมู่บ้าน”(สรวัดใหญ่ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 18 กรกฎาคม 2559)

และด้วยความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สก.จะก๊ะ 2 โครงการใหญ่ๆที่ประชาชน มาช่วยกัน ทั้งงบประมาณและแรงงาน สลับสับเปลี่ยนมาสร้างป้อมตำรวจหรือที่เราเรียกกันใหม่ว่า(หน่วยบริการ ประชาชน) งบประมาณเกือบล้านบาท ทั้งงบ แรงงาน จากประชาชน 3 ตำบล

เช่นเดียวกันหน้าแพลตฟอร์มตำรวจที่ประชาชนมาช่วยกันลงแรงและงบประมาณไม่น้อยกว่าห้าแสนบาทมอบให้ สก. จะก๊ะ

ผลของความสัมพันธ์ที่เห็นชัด เยาวชนวัยรุ่นในพื้นที่เดินเข้าหาดำรวจในสถานีเพื่อขอคำปรึกษาเนื่องจากความไว้วางใจ และหนึ่งในเยาวชนยังถูกเชิญให้เป็นกรรมการสถานีตำรวจจะกระ

ประชาชนรู้สึกเชื่อถือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สวญ.ได้บอกทีมวิจัยว่า ท่านเชิญผู้นำศาสนา มาเปิดห้องประชุม 15 คน แต่ชาวบ้านมาถึง 50 คน จนท่านต้องรับสั่งอาหารเพิ่ม เพราะคนที่รู้ว่าโรงพักเชิญมาเขาขอ มาร่วมด้วย (สารวัตใหญ่ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 18 กรกฎาคม 2559)

นอกจากนี้สารวัตใหญ่ให้ข้อมูลกับทีมวิจัยว่า กำนันและผู้ใหญ่บ้านช่วยจับวัยรุ่นที่ติดกระท่อมมาส่งให้ตำรวจที่ สถานี และช่วยเป็นหูเป็นตาแก่เจ้าหน้าที่ในกรณีถ้ามีคนแปลกหน้าเข้ามา และปัจจุบันท่านสามารถเดินเข้าหาประชาชน ผู้นำได้ทุกเมื่อ ในบางครั้งก็ไปนั่งคุยเพียงคนเดียว (สารวัตใหญ่ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม สัมภาษณ์ เมื่อ 18 กรกฎาคม 2559)

บทที่ 4

ความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.จะก๊ะ

แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหลักการอิสลามดังที่กล่าวมาจาก (อัลกุรอาน, 5:2) ที่มีความหมายว่า “จงร่วมมือสามัคคีกันและช่วยเหลือกันในการทำความดีให้เกิดขึ้น และจงอย่าร่วมมือกันทำความชั่วร้าย” หลักการนี้เรียกร้องให้มนุษยชาติทุกคนโดยไม่แยกศาสนาร่วมมือกัน สามัคคีกันเพื่อสร้างสังคมที่ดี ความสามัคคีกันคือความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอันจะนำมาซึ่งการช่วยกันทำสิ่งดีให้เกิดขึ้นจริง และอีกหลักการหนึ่งที่ว่า เราได้สร้างมนุษย์ทั้งชายและหญิง และให้มนุษย์นั้นมีหลากหลายเผ่าพันธุ์และวงศ์ตระกูลทั้งนี้เพื่อให้พวกเขาได้ทำความรู้จักกันและเข้าใจกัน และกัน(อัลกุรอาน, 43:13) การทำความรู้จักกันและเข้าใจกันคือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน

นอกจากนี้ท่านศาสดาได้จะมีความหมายว่า “พวกเจ้าจงใช้ชีวิตร่วมกันกับเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายด้วยจรรยา มารยาทที่ดีงาม”(อะห์หมัด บิน ฮัมบัล , 20893)จากวจนะดังกล่าวถูกใช้ให้บรรดามุสลิมมีมารยาทที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคนโดยไม่จำกัดศาสนา เพื่อความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในการใช้ชีวิตร่วมกันในโลกใบนี้อย่างสันติสุขที่แท้จริง และอีกวจนะหนึ่งท่านศาสดากล่าวมีความหมายว่า “พวกเจ้าจงให้สลาม (คือทักทายกันด้วยความสันติ) แก่ผู้คนที่ท่านรู้จักและไม่รู้จักก็ตาม”(บุคอรี , 5882)จากวจนะดังกล่าวได้บอกถึงพื้นฐานความเป็นมุสลิมคือการมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนทั้งคนที่คุ้นเคยหรือไม่ก็ตาม และการทักทายกันถือเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลขึ้นพื้นฐาน

นอกจากนี้นักวิชาการสมัยใหม่ได้จำแนกประเภทความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยอาศัยระดับความสัมพันธ์เป็นเกณฑ์จากความสัมพันธ์ผิวเผินไปสู่ความสัมพันธ์ลึกซึ้งซึ่งจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ หนึ่งความสัมพันธ์ระดับคนรู้จัก ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ผิวเผิน ใช้การสื่อสาร 3 แบบ คือแบบตั้งรับ หมายถึงการสังเกตการกระทำของคนอื่นแทนที่จะซักถามหรือเข้าไปร่วมในกิจกรรมต่างๆ แบบรุก หมายถึงการเข้าไปหาสังคม เช่น ใช้การคุย การถาม หรือการสัมภาษณ์ และแบบปฏิสัมพันธ์ หมายถึงการสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อเท็จจริงและความคิดเห็นระหว่างกันและกัน ควบคู่กันไปกับการสังเกต (Berger, 1978 อ้างถึงใน เอมอร์ ฤกษ์ณรงค์สรค์ .มปป.) สองความสัมพันธ์ระดับเพื่อน ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือเพื่อนมีสถานะพิเศษในชีวิต เพื่อนมีฐานอยู่บนความเท่าเทียมกัน และเพื่อนต้องยอมรับซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระดับเพื่อนจะมีลักษณะ เช่น เมื่อมีข่าวใดๆเกี่ยวกับความสำเร็จก็บอกให้เพื่อนรู้ แสดงการสนับสนุนทางอารมณ์ เสนอความช่วยเหลือเมื่อต้องการ พยายามทำให้มีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกัน และเสนอตัวทำงานแทนถ้าเพื่อนขาดไป และสามความสัมพันธ์ระดับลึกซึ้ง ความสัมพันธ์ในระดับนี้เป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ และมีเรื่องของอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ความสัมพันธ์เช่นนี้ปรากฏอยู่ในเพื่อนสนิท คู่รัก หรือลักษณะอื่น ๆ

ส่วนการเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล(Organ & Hammer, 1982 อ้างถึงใน เอมอร์ ฤกษ์ณรงค์สรค์ .มปป.) มีข้อคิดเห็นว่าการเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น ด้วยผลประโยชน์ที่จะได้รับ ด้วยความคล้ายคลึงของความคิดและเจตคติ ด้วยความต้องการที่จะประเมินตนเอง และด้วยความดึงดูดระหว่างบุคคล นอกจากนี้สาเหตุโดยทั่วไปของการเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ควรจะนำมาพิจารณาประกอบด้วย คือ การมีจุดมุ่งหมายที่สอดคล้องกัน การมีความประสงค์ใฝ่สัมพันธ์เพื่อจะได้รับความรัก ความเป็นมิตร การมีความพอใจในกิจกรรมหรือการกระทำของผู้อื่น การส่งเสริมสถานภาพส่วนตัวเพราะมีปัจจัยดึงดูด เช่น ได้รับเกียรติและการยกย่อง การลดความวิตกกังวลอันเกิด

จากความรู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่อต้องอยู่โดดเดี่ยว และการใช้ความสัมพันธ์กับคนอื่นเป็นเครื่องมือสำหรับการบรรลุจุดมุ่งหมายส่วนตัว

ส่วนขั้นตอนของการเกิดความสัมพันธ์ (เอมอร์ กฤษณะรังสรรค์. มปป.) เห็นว่ากระบวนการเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้ คือ 1. ขั้นตอนการเริ่มความสัมพันธ์ ได้แก่การมีลักษณะทางกายที่ดึงดูดใจ ความถี่ของการได้พบปะกัน และความคล้ายคลึงกันในเรื่องต่างๆ 2. ขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ โดยทั่วไปจะเกิดใน 2 ลักษณะ คือเกิดทีละน้อยตามเวลาของการที่ได้ติดต่อกัน และเกิดเพราะมีเหตุการณ์วิกฤตเกิดขึ้น 3. ขั้นตอนการกระชับความสัมพันธ์ ในขั้นนี้ต่างฝ่ายต่างพยายามหาวิธีรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกันโดยการรักษาความน่าสนใจในการอยู่ร่วมกัน เรียนรู้นิสัยของอีกฝ่ายหนึ่ง และพัฒนานิสัยบางอย่างของตนเพื่อการปรับตัวให้ความสัมพันธ์กระชับแน่นมากขึ้น ในทางตรงข้ามหากเกิดปัญหาขึ้นความสัมพันธ์จะเสื่อมคลายลงและอาจมาถึง ขั้นตอนที่ 4 คือ การจบความสัมพันธ์ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรู้สึกว่ามีปัญหาเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ และสื่อให้อีกฝ่ายทราบถึงความรู้สึกนั้น สุดท้ายคู่สัมพันธ์จะเผชิญหน้ากับปัญหาที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างกัน

ลักษณะความสัมพันธ์ของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.จะก๊ะ

ข้อมูลจากการศึกษาภาคสนามและวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา ตามแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น ถือเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะของความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ และเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะเพื่อนสำหรับประชาชนบางกลุ่ม

จากการความเห็นของ เต่าฟีก ตะโละหะลอล* (สัมภาษณ์ เมื่อ 10 เดือนกุมภาพันธ์ 2560) พบว่า “สำหรับประชาชนทั่วไปจะมีความสัมพันธ์กับตำรวจแบบผิวเผิน ไม่ค่อยเข้าหาตำรวจมาก เพียงแต่ถ้าตำรวจเชิญประชุม เชิญฟังบรรยายต่างๆ ประชาชนก็จะให้ความร่วมมือและไปฟังทุกครั้ง นอกจากประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่ชอบถ้อยถ้อยถ้อยถ้อย เช่น พวก ขรบ.หมู่บ้าน กลุ่มผู้นำชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือ อบต. เป็นต้น ก็จะมีสัมพันธ์ที่มากขึ้นและเข้าหาตำรวจมากกว่าประชาชนทั่วไป และบางคนก็มีเพื่อนเป็นตำรวจอยู่ที่นั่นด้วย”

แต่หากถามว่าประชาชนมุสลิมอยากให้อุกลานเป็นตำรวจหรือไม่ จากการสัมภาษณ์ พบว่า “ประชาชนไม่อยากจะให้อุกลานเป็นตำรวจและไม่อยากให้ไปเป็นทหาร เพราะไม่อยากจะมีปัญหา เสมือนมีความรู้สึกกลัวเหตุร้ายจะเกิดขึ้นกับลูกหลาน อยากให้อุกลานเรียนเป็นครูก็พอ แต่สำหรับเยาวชนก็ยังมีความคิดที่ดีต่ออาชีพตำรวจและบางคนก็สอบเป็นตำรวจ (สอบนายสิบ) และอีกเหตุผลหนึ่งอาจเป็นเพราะได้รับเงินเดือนง่ายและรวดเร็ว แค่นี้ก็บรรจ้ให้แล้ว แถมขณะไปฝึกก็ยังได้เงินเดือนให้ จึงทำให้เยาวชนหลายคน บางคนเรียนปริญญาตรีอยู่ก็สมัครสอบตำรวจด้วย” (พี่น้องเต่าฟีก ตะโละหะลอล และมุฮัมหมัด จะก๊ะ สัมภาษณ์ เมื่อ 10 เดือนกุมภาพันธ์ 2560)

*เต่าฟีก เป็นนักศึกษาปีที่ 4 สาขาการสอนอิสลามศึกษา ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของภาคใต้ เต่าฟีกเป็นนักศึกษาเรียนดีและเป็นนักกิจกรรมทั้งในและนอกมหาวิทยาลัย ภายในหมู่บ้านเขาเป็นเสมือนแกนนำกลุ่มเยาวชนเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน เต่าฟีกอาสาสอนอัลกุรอานและอบรมจริยธรรมเด็กๆภายในหมู่บ้าน เขาเคยขอพ่อแม่จะสมัครตำรวจ เพราะมีเพื่อนร่วมห้องหลายคนไปสมัครเป็นตำรวจ แต่พ่อแม่ไม่อนุญาตเขาจึงเรียนการสอนเพื่อกลับมาเป็นครูที่พ่อแม่ต้องการ

มุฮัมหมัด จะกะวี* (สัมภาษณ์ เมื่อ 10 เดือนกุมภาพันธ์ 2560) บอกทีมวิจัยเพิ่มเติมว่า “สำหรับวัยรุ่น เยาวชนทั่วไปที่ไม่มีความผิดอะไรก็มีความเห็นว่าตำรวจก็เหมือนข้าราชการทั่วไป เหมือนครูแม่จะมีปิ่น ก็เหมือนกับข้าราชการครูที่ถือไม้ท้าว ถ้านักเรียนไม่ผิดก็ไม่ตี สำหรับเยาวชนแล้วมีความรู้สึกที่ดีกับตำรวจมากกว่าทหาร เช่นพี่น้องอิสลาม หัวหน้าทีมเยาวชนก็เลยจะกะวีพร้อมทีมงานซึ่งทั้งหมดเป็นเยาวชน มักจะเข้าหาท่าน สารวัตรใหญ่ สก.จะกะวี เป็นประจำทุกสัปดาห์ เท่าที่ทราบทาง สารวัตรใหญ่ มีเงินสนับสนุนให้ทีมก็เลยดังกล่าบบ้างเล็กน้อย แต่อาจมีบ้างที่เยาวชน วัยรุ่นไม่ค่อยปลื้มตำรวจเพราะตำรวจชอบจับรถจักรยานยนต์ หรือไปจับขี่เป็นต้น”

เปาะชู จะกะวี (สัมภาษณ์ เมื่อ 2 เดือนมกราคม 2560) ท่านเป็นอดีตผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจะกะวี และเป็นอดีตกรรมการตำรวจในสมัย สวญ. อดีตนั้นที่ ปัจจุบันเป็นนักธุรกิจ เล่าให้ทีมวิจัยว่า “ในอดีตประชาชนมีความสัมพันธ์กับตำรวจดีกว่าปัจจุบัน โดยเฉพาะในยุคที่ พ.ต.ท. อดิพันธ์ อัสมาแอล เป็นสารวัตรใหญ่ ท่านเองก็เคยเป็นคณะกรรมการศูนย์ประสานงานตำรวจ สก.จะกะวี เดือนละครั้งจะเชิญชาวบ้านร่วมประชุมเพื่อร่วมแก้ปัญหา พ.ต.ท. อดิพันธ์ อัสมาแอล จะใกล้ชิดประชาชน ขนาดรถส่วนตัวของท่านก็ยังมีชาวบ้านเป็นคนขับ ท่านชอบเชิญชวนประชาชนไปอยู่ (สถานที่รวมตัวของกลุ่มตะวะฮิดลีบ) ท่านมักจะเอาเด็กท้องจำอัลกุรอาน พาไปเป็นหมามละหมาดแล้วชาวบ้านก็ตามไป อีกทั้งออกเงินส่วนตัวเชือดแพะกินร่วมกันกับประชาชน และสมัย สวญ.อดิพันธ์ ชอบทำโครงการตะวะฮิดลีบมีประชาชนร่วมเดินทางกับท่านจำนวนมาก และในบางครั้งท่านจะมานอนที่มัสยิดพร้อมกับประชาชน”

ท่านบอกอีกว่า “เมื่อก่อนตำรวจกับประชาชนเป็นเพื่อนกันได้ มีความสัมพันธ์ค่อนข้างดี แต่ปัจจุบันหลังจากมีทหารมาอยู่ในพื้นที่ ทำให้ประชาชนไม่ค่อยกล้าจะคบหาตำรวจ ประชาชนพยายามทำตัวออกห่างจากเจ้าหน้าที่รัฐเพราะไม่ไว้วางใจ เชื่อใจไม่ได้ ไม่รู้ใครอยู่ฝ่ายไหน ทั้งทหารและตำรวจก็มี 2 กลุ่ม กลุ่มที่เขารู้จริงจัง และจริงจังแก้ปัญหา อีกกลุ่มหนึ่งอาจได้รับผลประโยชน์จากปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่นกรณีเพื่อนของผม ตำรวจนำตัวไปให้ทหารสอบสวน แล้วบอกว่าขอตรวจเลือดกลับมาสามวันเสียชีวิต ทำให้ประชาชนไม่ไว้วางใจใคร โดยเฉพาะทหารแล้วยุคสมัยนี้เป็นยุคของทหาร ดังนั้นหลังเหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่ภาคใต้บ้านเราเกิดขึ้น ทำให้ประชาชนทั่วไปไม่ค่อยใกล้ชิดกับตำรวจเท่าไร นอกจากผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือ สมาชิก อบต. ที่เข้าหาตำรวจเพราะต้องทำงานร่วมกัน

เช่นเดียวกับกับความเห็นของอาเยะเซ็ง จะกะวี (สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) อาเยะเซ็ง หรือบาบอเซ็ง เป็นผู้รู้และผู้อาวุโสในตำบลจะกะวี เป็นเจ้าของโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในตำบลจะกะวี คนนอกจะเรียกบาบอเซ็ง คนใน เด็กๆ วัยรุ่น จะเรียกอาเยะเซ็ง ซึ่งเป็นคนที่คนในตำบลจะกะวีให้ความเคารพและนับหน้าถือตา ท่านบอกทีมวิจัยว่า “ปัจจุบันตำรวจไม่มีบทบาทต่อประชาชนมาก ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนก็ดูห่างเหินมาก งานตำรวจดูเหมือนแค่จับรถจักรยานยนต์ ก็บรื้อรับเรื่องจากทหาร เกิดเหตุการณ์อะไรที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทหารจะถึงก่อนตำรวจทุกครั้ง อำนาจทั้งหมดอยู่ที่ทหาร แต่ก่อนทหารมาตั้งฐาน ตำรวจพอมีบทบาทบ้าง ชาวบ้านปัจจุบันดูแล้วจะสนิทสนมกับทหารมากกว่า เห็นได้ชัดเช่นมีสาว ๆ เข้าไปเล่นบอลลีบอล ในค่ายทหาร เข้าออกค่ายทหารตลอดเวลา ส่วนตำรวจปัจจุบันแทบไม่มีบทบาทอะไรหากเทียบกับทหาร”

ปะดอ ตะละหาลอ (สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) ปะดอ(นามสมมุติ) ท่านเป็น ขรบ. บ้านตะละหาลอ และเป็นเพื่อนสนิทกับ ดาบตำรวจ มุหัมมัด สุหลง และเป็นผู้นำทางรักษาความปลอดภัยในยุคของ สวญ.อดิพันธ์ อัสมาแอล ปะดอให้ความเห็นว่า “ความสัมพันธ์ระหว่าง ประชาชนมุสลิมกับตำรวจ สก.จะกะวี สวญ.ถ้าเป็นตำรวจมุสลิม โดยเฉพาะสารวัตรใหญ่ที่เป็นมุสลิมก็จะสามารถเชื่อมความสัมพันธ์กับประชาชนได้สะดวกยิ่งขึ้น ถ้าเป็นตำรวจชาวพุทธ

* มุฮัมหมัด จะกะวี เขาเป็นเพื่อนร่วมมหาวิทยาลัยกับเตาฟีก และเป็นครูหรืออุstad สอนตาดีกา เขามีเพื่อนรุ่นเดียวกันหลายคนที่เป็นตำรวจ แต่เขาเลือกเรียนสาขาการปกครอง

ลึกๆแล้วอาจจะส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม หากตำรวจชาวพุทธที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน ที่สามารถเข้ากับประชาชนมุสลิมได้ดี การวางตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ การเดินเข้าหาประชาชน และถามทุกข์สุขของประชาชนในยามพบกัน หน้าตาที่เป็นมิตรก็ย่อมทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจใกล้ชิดขึ้นได้เช่นกัน เช่นตำรวจบางนาย อดีตสารวัตรปราบปราม ประเทือง สุวรรณชาติ ท่านเป็นคนอำเภอแม่ลาน ตอนนี้อยู่ที่ลำใหม่เป็นชาวพุทธแต่ก็สามารถเข้าหาประชาชนได้ เข้าถึงอิหม่าม ผู้นำ เวลาท่านเข้าไปท่านก็จะคุยเรื่องสบายๆ เวลาอิหม่ามหรือประชาชนพูดเรื่องเหตุการณ์ ท่านก็บอกว่า เราอย่าคุยเรื่องเครียดๆเราคุยเรื่องง่ายๆจะได้สบายใจ จึงทำให้ประชาชนประทับใจกับ สวป ท่านนี้มาก

เช่นเดียวกับกับ สารวัตรสืบสวน สภ.จะก๊วะ (พ.ต.ต. สิทธิพันธ์ สุวรรณโณ) คนปัจจุบัน ที่ประชาชนและเพื่อนร่วมงานเรียกท่านว่า สารวัตรอะบู ท่านเป็นชาวพุทธย้ายมาจากเบตง ท่านมีบุคลิกภาพยิ้มแย้มแจ่มใสต่อทุกคนที่พบเห็น เมื่อพบเห็นใครเข้ามาในสถานีก็จะรีบไปต้อนรับและพูดคุยด้วยทุกครั้ง ดุจจริงจังและจริงจังเวลาพูดคุยกับทีมวิจัย ขณะพูดบางครั้งมีการจับมือถือนั่นทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และได้รับการชื่นชมจากประชาชนว่าเป็นนายตำรวจที่มีอัธยาศัยดีมากแม้จะเป็นชาวพุทธก็ตาม(สังเกตเมื่อลงพื้นที่สัมภาษณ์ ครั้งที่ 1 และ 2 เดือน กรกฎาคม และ กันยายน พ.ศ. 2559)

หากแต่โดยปกติ สารวัดใหญ่หรือตำรวจที่เป็นมุสลิมมักจะเข้าหาประชาชนทางผู้นำศาสนา เช่น โต๊ะอิหม่าม โต๊ะครู และบางครั้งก็เข้าพบประชาชนโดยตรง แต่ถ้าเป็นสารวัดใหญ่หรือตำรวจที่เป็นชาวพุทธก็จะเข้าหาประชาชนแบบเป็นทางการ เช่นไปเข้าพบผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายก อบต. เพื่อรวมตัวประชาชน แต่ไม่ได้เข้าพบประชาชนโดยตรง ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตำรวจจึงขึ้นอยู่กับผู้นำชุมชนบ้างในบางครั้ง (ปะดอ ตะโละหลอ สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560)

ข้อมูลจากผู้นำชุมชน กำนันดี กำนันตำบลเกะรอ (สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม 2559) มีความเห็นว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนดีขึ้นจากเดิม และประชาชนก็ยังให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจบ้าง โดยเฉพาะกำนันเองท่านบอกว่าส่วนตัวไว้วางใจเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือทหาร เพิ่มขึ้นจากเดิม เพราะท่านเองเคยถูกลอบยิงตั้งสองครั้ง ในปี พ.ศ. 2549 และ ปี พ.ศ. 2553 ท่านเล่าว่าคนที่ลอบยิงท่านวันนั้นเป็นวัยรุ่นตำบลใกล้เคียงที่เคยมาหาท่านที่บ้าน คนรู้จักกัน วันที่ลอบยิงเขาใส่ชุดทหารพราน ถ้าหากคนยังไม่ตายต่อหน้า ชาวบ้านก็คงคิดว่าพวกทหารพราน (กำนันเล่าเหตุการณ์วันนั้นด้วยความรู้สึกเจ็บปวด)ท่านบอกทีมวิจัยว่าท่านระแวงพวกโจรมากกว่าพวกตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐ หลังจากเหตุการณ์วันนั้นท่านก็เป็นผู้ที่อาสาปราบปรามคนในหมู่บ้านด้วยตัวเอง โดยเฉพาะวัยรุ่น ห้ามคนนอกเข้าหมู่บ้าน จับคนผิด วัยรุ่นติดยาให้ตำรวจดำเนินคดี บางคนท่านเอามารักษาในร้วบ้านของท่านเอง จนวัยรุ่นบ้านเกะรอไม่กล้ายุ่งเกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและยาเสพติด”

เช่นเดียวกับกับอิหม่ามมัสยิด หมู่ที่ 1 บ้านเกะรอ และโต๊ะเยาะ สัปบุรุษมัสยิดเกะรอ (สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2559) บอกทีมวิจัยว่า “ประชาชนส่วนใหญ่จะเชื่อฟังผู้นำหมู่บ้าน คือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน หรือนายก อบต. ทุกคนเล่าเป็นเสียงเดียวกันว่า ถ้ากำนัน และนายก อบต. ว่าอย่างไร ชาวบ้านก็ว่าอย่างนั้น นอกจากนี้ชาวบ้านและอิหม่ามยังให้ความร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการบำบัดรักษาและอบรมเยาวชนวัยรุ่นที่หลงผิดภายในหมู่บ้าน จนคติความมั่นคงภายในตำบลเกะรอแทบไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงผู้นำศาสนาคอยจัดการและดูแลอยู่ แล้วจึงไม่ค่อยถึงมือตำรวจ และไม่เป็นคดีความ”

เหตุผลและที่มาของความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตำรวจ สภ.จะก๊ะ

หากพิจารณาข้อมูลจากการลงพื้นที่พูดคุยและสัมภาษณ์ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดจากเหตุผลหลายประการ อาทิเช่น เหตุผลเพราะการให้ความสำคัญของผู้บังคับบัญชาในแต่ละสมัยที่เน้นงานชุมชนสัมพันธ์ เหตุผลเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมเดียวกันกับประชาชน เหตุผลเกี่ยวกับศาสนาเดียวกันกับคนส่วนใหญ่ในพื้นที่ และเหตุผลอื่นๆ ซึ่งรายละเอียดจากการสัมภาษณ์มีดังนี้ คือ

การให้ความสำคัญของผู้บังคับบัญชาในแต่ละสมัย

จากการสัมภาษณ์ ดาบตำรวจอัมมีรออ สุหลง และเปาะซู จะก๊ะ (สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) เกี่ยวกับการปัจจัยความสำเร็จของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนมุสลิมในพื้นที่ สภ.จะก๊ะ ได้ข้อมูลว่า “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนต้องเริ่มจากทางตำรวจก่อน เพราะประชาชนคนบ้านๆพวกเขาไม่ทราบว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคิดอย่างไรกับประชาชน ดังนั้นการที่ผู้บังคับบัญชา หรือสารวัตรใหญ่ให้ความสำคัญด้านสัมพันธ์ชุมชนก็ส่งผลให้ประชาชนเกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดูได้จากผลงานของผู้บังคับบัญชาหรือสารวัตรใหญ่ในแต่ละสมัย แม้จะเหมือนกันในทุกด้าน เช่น สารวัตรใหญ่คนปัจจุบัน พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม กับ พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวังกอง อดีตสารวัตรใหญ่ที่เพิ่งย้ายออกไป ทั้งสองท่านเป็นมุสลิมเหมือนกัน เป็นชาวจังหวัดพัทลุงเหมือนกัน พูดภาษามลายูก็ไม่ได้เหมือนกัน แต่จุดต่างที่ดาบตำรวจอัมมีรออ (สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) ให้ข้อมูลกับทีมวิจัยว่า “ดูเหมือนว่าท่าน พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวังกอง อดีตสารวัตรใหญ่ จะให้ความสำคัญเกี่ยวสัมพันธ์ชุมชนมากกว่าสารวัตรใหญ่คนปัจจุบัน ด้วยเหตุผลบางประการเช่น สารวัตรใหญ่คนปัจจุบันจะไปละหมาดวันศุกร์โดยมากแค่สัปดาห์เดียว คือมีสัปดาห์ละละหมาดเนื่องจากใกล้กับสถานีตำรวจมากที่สุด ในขณะที่ พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวังกอง อดีตสารวัตรใหญ่ จะตระเวนไปละหมาดวันศุกร์ทุกตำบล เป็นโครงการละหมาดวันศุกร์สัญจร อีกเหตุผลหนึ่งคือ ทีมงานสัมพันธ์ชุมชนของสารวัตรใหญ่ทั้งสองท่านแตกต่างกัน ท่านศุภชัย ยีหวังกอง อดีตสารวัตรใหญ่ จะเลือกตำรวจในพื้นที่ สามารถพูดมลายูได้มาเป็นทีมสัมพันธ์ชุมชนเพื่อเป็นการนำทางที่สะดวกกว่า ในขณะที่ สารวัตรใหญ่คนปัจจุบัน พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม ไม่ได้เน้นว่าทีมงานจะเป็นคนในพื้นที่หรือไม่ และไม่ได้เลือกทีมงานที่สามารถพูดมลายูได้ จึงทำได้เฉพาะกิจกรรมที่เป็นทางการ ที่ถูกเชิญมา มากกว่าการลงพื้นที่เยี่ยมประชาชนนอกเวลาราชการเหมือน สวญ.ท่านก่อน ที่กล่าวจึงดูเหมือนว่าสารวัตรคนก่อนจะเน้นสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนมากกว่า แต่ไม่ได้หมายความว่า สารวัตรใหญ่คนปัจจุบันไม่สนใจประชาชนเลย เพียงแต่ส่วนตัวเห็นว่ามันน้อยกว่า สารวัตรท่านก่อน”

จากข้อมูลของดาบตำรวจอัมมีรออ สุหลง (สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า งานมวลชนสัมพันธ์ สภ.จะก๊ะ มีมาก่อนปี พ.ศ. 2540 เพียงแต่ผู้บังคับบัญชาแต่ละคนอาจเน้นมวลชนสัมพันธ์ ไม่เท่ากัน กล่าวคือ บางคนเน้นมวลชนเป็นหลัก เช่น สวญ.อดิพันธ์ อัสมาแอล และสวญ. ศุภชัย ยีหวังกอง ส่วน ผู้บังคับบัญชา หรือ สวญ.บางท่านเน้นปราบปราม โดยเฉพาะในสมัยของ สวญ.สมปราช ซึ่งในช่วงนั้นเหตุการณ์ก็รุนแรงมาก ประชาชนไม่กล้าเข้าหาตำรวจเลย และเป็นช่วงที่สถานีตำรวจก็ถูกยิงถล่มโดยพวกก่อความไม่สงบด้วย”

เมื่อทีมวิจัยสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลที่สารวัตรใหญ่คนปัจจุบันไม่เอาทีมงานตำรวจซึ่งเป็นคนในพื้นที่และสามารถพูดมลายูได้ จึงได้คำตอบที่สมเหตุสมผลว่า “เหตุผลที่สารวัตรใหญ่คนปัจจุบันไม่เอา ดาบตำรวจอัมมีรออ สุหลง เป็นทีมงานมวลชนสัมพันธ์ในการลงพื้นที่ เพราะต้องการให้ดาบตำรวจอัมมีรออ สุหลง ซึ่งเป็นคนตะละหาลอ ชาวบ้าน

ละแวกนั้นรู้จักท่านดีกว่าคนอื่น ๆ สารวัดใหญ่จึงให้ท่านปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งประชาสัมพันธ์ที่สถานี ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่ชาวบ้านที่มาติดต่อราชการที่สถานีต่อไป”(ดาบตำรวจมุหัมหมัด สะบาย้อย สัมภาษณ์ เมื่อ 12 ม.ย. 2560)

เหตุผลทางภาษาและวัฒนธรรมเดียวกัน

จากการศึกษา พบว่า เริ่มตั้งแต่สถานีตำรวจภูธรจะก๊วะก่อตั้งขึ้น ตั้งแต่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2516 มีผู้บังคับบัญชาสถานีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จำนวน 15 คน ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนที่ดีที่สุด พบว่า สารวัดใหญ่ สถานีตำรวจภูธร จะก๊วะ ที่ประชาชนชื่นชอบและสนิทสนมกับประชาชนมากที่สุดคือ ยุคสมัยของ พ.ต.ท. อุดินันท์ อิสมาแอล รองลงมาคือ พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวังกอง ซึ่งทั้งสองท่านให้ความสำคัญและเน้นด้านสัมพันธ์ชุมชนเป็นสำคัญเหมือนกัน ลงพื้นที่ลงหามาตรฐานเดียวกัน แต่ที่ต่างกัน คือท่าน สวญ.อุดินันท์ อิสมาแอล เป็นคนสามจังหวัดภาคใต้ เป็นคนอำเภอ ยะรัง จังหวัดปัตตานี สามารถสื่อสารและพูดภาษามลายูได้อย่างดี อีกทั้งยังเข้าใจถึงวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่นี้ จึงเชื่อถือว่าภาษาและวัฒนธรรมเป็นอีกปัจจัยสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนมุสลิมในพื้นที่ภาคใต้

ส่วน พ.ต.ท. มุสตาฟา มะนิ ก็เป็นคนในพื้นที่เช่นเดียวกัน หากแต่มาปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชา สภ.จะก๊วะแค่หนึ่งปี จึงไม่เห็นผลงานที่เป็นประจักษ์ชัด และประชาชนก็ยังไม่ทันรู้จักมากนัก เพราะต้องย้ายไปปฏิบัติหน้าที่อื่นต่อไป

ส่วน พ.ต.ท. ศุภชัย ยีหวังกอง และ พ.ต.ท.สุรนนท์ ขอบงาม ทั้งสองท่านเป็นคนพัทลุงไม่สามารถสื่อสารหรือพูดภาษามลายูได้แต่อาศัยศาสนาเดียวกันจึงสามารถเข้าหาประชาชนได้สะดวกมากขึ้น

เหตุผลเกี่ยวกับศาสนา

จากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะก๊วะ ให้เหตุผลเกี่ยวกับศาสนาและความสัมพันธ์ระหว่างกันว่า “ศาสนาไม่ใช่ปัจจัยหลักของความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตำรวจ หากแต่ขึ้นอยู่กับการวางตัวของตำรวจแต่ละคนมากกว่า หากตำรวจมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน แม้จะนับถือศาสนาใดก็สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ ตัวอย่างเช่นอดีตสารวัตรปราบปราม ประเทือง สุวรรณชาติ ท่านเป็นคนอำเภอแม่ลาน ตอนนั้นท่านย้ายไปอยู่ที่ลำใหม่เป็นชาวพุทธแต่ก็สามารถเข้าหาประชาชนได้ เข้าถึงอิหม่าม ผู้นำ เวลาท่านเข้าไปท่านก็จะคุยเรื่องสบายๆ เวลาอิหม่ามหรือประชาชนพูดเรื่องเหตุการณ์ ท่านก็บอกว่า เราอย่าคุยเรื่องเครียดๆ เราคุยเรื่องง่ายๆจะได้สบายใจ ไม่เครียด จากการวางตัวของท่านทำให้ประชาชนมุสลิมประทับใจและเกิดความสัมพันธ์อันดีกับ สวป. ท่านนี้มาก (เปาะชู จะก๊วะ บาบอเซ็ง และปะดอ ตะโละฮาลอ สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560)

เช่นเดียวกันกับ สารวัตรสืบสวน สภ.จะก๊วะ (พ.ต.ต. สิทธิพันธ์ สุวรรณโณ) คนปัจจุบัน ที่ประชาชนและเพื่อนร่วมงานเรียกท่านว่า สารวัตรอะบู ซึ่งเป็นคำเรียกของชาวมุสลิมแก่ผู้ที่อาวุโสที่แปลว่าคุณพ่อ ท่านเป็นชาวพุทธย้ายมาจากเบตง ท่านมีบุคลิกภาพยิ้มแย้มแจ่มใสต่อทุกคนที่พบเห็น เมื่อพบเห็นใครเข้ามาในสถานีก็จะรีบไปต้อนรับและพูดคุยเหมือนคนที่เคยรู้จักกันแทบทุกครั้ง ดูจริงจังและจริงใจเวลาพูดคุยกับทีมวิจัย ขณะพูดบางครั้งมีการจับมือถือแขนบ้าง ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และได้รับการชื่นชมจากประชาชนว่าเป็นนายตำรวจที่มีอัธยาศัยดีมากแม้จะเป็นชาวพุทธก็ตาม นอกจากนี้ท่านยังพยายามสื่อสารพูดคุยกับชาวบ้านด้วยภาษามลายู จึงเป็นที่มาของของคำว่า สารวัตรอะบู ข้างต้น (สังเกตเมื่อลงพื้นที่สัมภาษณ์ ครั้งที่ 1 และ 2 เดือน กรกฎาคม และ กันยายน พ.ศ. 2559 และสัมภาษณ์ปะดอ ตะโละฮาลอ เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2560)

อย่างไรก็ตาม ความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ คือความสัมพันธ์และความใกล้ชิดมักจะเกิดขึ้นจากความสนิทสนม ความมักคุ้น ความเหมือนกันและคล้ายคลึงกันอย่างที่กล่าวถึงในทฤษฎี เมื่อสามารถร่วมกิจกรรมต่างๆด้วยกันได้โดยไม่ต้องกังวลใจ กล่าวคือ กิจกรรมทั่วไปก็ร่วมมือกันอย่างปกติ เมื่อถึงคราวกิจกรรมทางศาสนาอีกคนไม่สามารถร่วมได้ แต่อีกคนสามารถร่วมได้ทุกโอกาสไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทั่วไปหรือศาสนา ดังนั้น สำหรับประชาชนมุสลิมทั่วไปในพื้นที่ที่ยังสนิทใจกับตำรวจผู้ที่มีศาสนาเดียวกันก่อนเป็นเรื่องธรรมดา หากแต่ศาสนาไม่ใช่จุดเริ่มต้นของการเชื่อมความสัมพันธ์กัน เพราะครั้งแรกที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเดินเข้ามาหาประชาชน หรือเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆที่มาพบประชาชน โดยเฉพาะด้วยรูปแบบข้าราชการเต็มยศ วินาทีแรกที่พบกันไม่มีใครรู้ว่าตำรวจท่านนั้นศาสนาอะไร และไม่มีใครสนใจว่าจะนับถือศาสนาอะไร คำถามแรกคือเจ้าหน้าที่มาทำอะไร มีวัตถุประสงค์ใด หากประสงค์ มิตรไมตรีดี ก็จะได้รับคำชมจากประชาชนไป และอาจจะเป็นประตูของความสัมพันธ์อันดีในอนาคตได้ แต่ในทางกลับกันแม้จะเป็นเจ้าหน้าที่มุสลิมหากมาแบบถือตัว คิดว่าประชาชนคนชั้นต่ำ มนุษย์สัมพันธ์แย่ ก็ไม่อาจจะเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้อย่างแน่นอน ดังนั้นศาสนาจึงไม่ใช่เหตุผลหลักของการสร้างความสัมพันธ์

หากแต่ถ้ามีเรื่องศาสนามาเป็นองค์ประกอบก็จะช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนกระชับและรวดเร็วขึ้น อีกทั้งยังจะได้ผลลัพธ์ที่เป็นประจักษ์มากขึ้น ยิ่งถ้าหากมาแบบเอาจริงเอาจังเรื่องศาสนา กล่าวคือชอบไปละหมาดที่มีสยิดกับประชาชนบ่อยครั้ง ไม่ใช่ละหมาดเฉพาะวันศุกร์วันเดียวอย่างที่เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ทำกัน หากชอบร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนากับประชาชนบ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็นถือศีลอดตรอมฏอน ร่วมทำบุญเชือดกุรบาน งานบุญมัสยิด ร่วมงานเมาลิด งานวันอาชูรอ เป็นต้น โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่บางท่านเป็นผู้อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในเรื่องศาสนา เช่นในยุคสมัย สวญ.พ.ต.ท.อดินันท์ อิสมาแอล ท่านจะมานอนมัสยิดกับชาวตะวะฮ์ ตับลัษ และบางครั้งท่านก็ออกตะวะฮ์และเชิญชวนพี่น้องมุสลิมในพื้นที่ออกตะวะฮ์พร้อมกับภรรยาส่วนตัวของท่านที่มีประชาชนเป็นคนขับ การกระทำและเข้าถึงประชาชนดังกล่าว ทำให้ประชาชนเชื่อมั่นใจว่าท่านสามารถคบได้ จึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจกับประชาชนในยุคนั้น (เปาะชู จะก๊วะ และปะดอ ตะโละหาลอ, สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) อีกทั้งในบางครั้งท่าน พ.ต.ท.อดินันท์ จะมาขออนอนบ้านประชาชนพร้อมเจ้าหน้าที่ทีมงานของท่านในกรณีที่มีเบาะแสว่าจะมีการขโมยหรือพวกละเมิดเป็นต้น ทำให้ช่วงนั้นความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนค่อนข้างดีมาก(เปาะชู จะก๊วะ , สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560)

เช่นเดียวกันกับท่าน สวญ. พ.ต.ท.ศุภชัย ยีหวังกอง ที่มาแบบเน้นมวลชนสัมพันธ์โดยเอาศาสนามาเป็นใบเบิกทาง ซึ่งทั้งสองท่าน คือ สวญ.อดินันท์ อิสมาแอล และ สวญ.ศุภชัย ยีหวังกอง มีลักษณะเหมือนกันคือชอบตระเวนไปละหมาดพร้อมกับประชาชนตามมัสยิดต่างๆ และมักจะเข้าหาพบปะประชาชนหรือผู้นำศาสนานอกเวลาราชการ เช่นไปละหมาดมัฆริบและอิชาพร้อมกับประชาชน อีกทั้งด้วยการแต่งกายชุดบ้านๆ ชุดละหมาด ไม่ใช่เครื่องแบบเต็มยศ ขณะเข้าหาประชาชนก็ดูเหมือนและกลมกลืนกับประชาชน ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นกันเองมากกว่าท่านอื่นๆ(เปาะชู จะก๊วะ และปะดอ ตะโละหาลอ , สัมภาษณ์ เมื่อ 2 มกราคม 2560) ดังนั้นในยุคของสองท่านนี้จึงเป็นช่วงที่ดีที่สุดในด้านความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน ทั้งนี้เพราะเหตุผลทางศาสนา

เหตุผลอื่นๆ

นอกจากเหตุผลต่างๆที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ สก.จะก๊วะ ยังมีเหตุผลบางประการที่มิอาจมองข้ามได้ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการวางตัวที่เป็นกันเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่นกรณีของ พ.ต.ต. สิทธิพันธ์ สุวรรณโณ สารวัตรสืบสวน สก.จะก๊วะ คนปัจจุบัน และอดีตสารวัตรปราบปรามประเทือง สุวรรณชาติ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

นอกจากการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและการวางตัวที่เป็นกันเองของเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว อีกเหตุผลหนึ่งที่ดีตาสารวัตรใหญ่ท่านหนึ่ง(ไม่สามารถเอ่ยนาม)(สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2559) ได้เสนอความคิดเห็นแก่ทีมวิจัยว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่รัฐทั่วไป ต้องใช้เวลาในการสร้างความสัมพันธ์ เพราะการซื้อใจคน จะให้ประชาชนเชื่อใจต้องใช้เวลาพอสมควร ไม่ใช่แค่รู้จักครั้งสองครั้งแล้วจะเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ เช่นเดียวกันกับกรณีการโยกย้ายผู้บังคับบัญชาสถานีตำรวจทุกสถานี พอประชาชนเริ่มจะรู้จัก เริ่มจะเชื่อใจกันบ้างก็ต้องย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ที่อื่นอีก พอสารวัตรคนใหม่มาก็ต้องเริ่มนับหนึ่งใหม่อีกครั้ง มาปฏิบัติหน้าที่สักพัก เริ่มจะรู้จักคนในพื้นที่ก็ต้องย้ายไปอีก ก็เป็นอย่างนี้ทุกสถานี ตำรวจบางคนก็ย้ายเพื่อตำแหน่งที่สูงขึ้น แต่บางคนก็จำต้องไปตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ถ้าหากมองถึงความจำเป็น และประโยชน์ที่จะได้ ควรให้ตำรวจที่สามารถทำงานกับประชาชนในพื้นที่นั้นๆทำงานไปก่อน จนกระทั่งมีความจำเป็นที่มากกว่าและมีประโยชน์ที่ชัดกว่า ถึงจะย้ายได้”

อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับตำรวจ เพราะการเชื่อฟังผู้นำหมู่บ้าน คือกำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน เช่นคำยืนยันจากอิหม่ามมัสยิด และสภพบุรุษมัสยิดหมู่ที่ 1 บ้านเกาะรอ ทุกคนต่างเล่าเป็นเสียงเดียวกันว่า ถ้ากำนัน และนายก อบต. ว่าอย่างไร ชาวบ้านก็ว่าอย่างนั้น โดยเฉพาะในพื้นที่เกาะรอของเราที่กำนันมีบทบาทมากต่อประชาชน ทุกปัญหาที่เกิดขึ้นภายในชุมชนก็จะจบแค่กำนันโดยส่วนใหญ่ นอกจากนี้ประชาชนทั้งชาวบ้านและอิหม่ามก็ให้ความร่วมมือกับกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในการบำบัดรักษาและอบรมเยาวชนวัยรุ่นที่หลงผิดภายในหมู่บ้าน จนคดีความมันคงภายในตำบลเกาะรอแทบไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงผู้นำศาสนาคอยจัดการและดูแลอยู่แล้วจึงไม่ค่อยถึงมือตำรวจ และไม่เป็นคดีความ ถ้าตำรวจมาก็จะหากำนันก่อน ถ้าต้องขอมูลอะไรจากประชาชนก็ให้ความร่วมมือกับตำรวจไม่ได้ขัดข้องอะไร (สนทนากลุ่ม อิหม่ามมัสยิด และสภพบุรุษ หมู่ที่ 1 บ้านเกาะรอ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2559)

ส่วนผู้นำชุมชนที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับตำรวจเพราะเหตุผลส่วนตัวที่เกิดขึ้นกับชีวิตตัวเอง เช่นกรณีที่เกิดขึ้นกับกำนันดี กำนันตำบลเกาะรอ(สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ 18 กรกฎาคม 2559) ท่านเล่าให้ทีมวิจัยถึงสาเหตุที่ท่านไว้วางใจเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือทหาร เพิ่มขึ้นว่า เพราะตัวท่านเองเคยถูกลอบยิงตั้งสองครั้ง ในปี พ.ศ. 2549 และ ปี พ.ศ. 2553 ท่านเล่าว่าคนที่ลอบยิงท่านวันนั้นเป็นวัยรุ่นตำบลใกล้เคียงที่เคยไปมาหาสู่กันที่บ้าน คนรู้จักกัน วันที่ลอบยิงเขาใส่ชุดทหารพราน ถ้าหากคนยังไม่ตายต่อหน้า ชาวบ้านก็คงคิดว่าพวกทหารพราน (กำนันเล่าเหตุการณ์วันนั้นด้วยความรู้สึกแค้นที่เด็กบ้านเดียวกันแต่ทำกันถึงเอาชีวิต) ท่านบอกทีมวิจัยว่าท่านระแวงพวกโจรมากกว่าพวกตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐ หลังจากเหตุการณ์วันนั้นท่านก็เป็นผู้ที่อาสาปราบปรามคนในหมู่บ้านด้วยตัวเอง โดยเฉพาะวัยรุ่น ห้ามคนนอกเข้าหมู่บ้าน จับคนผิด วัยรุ่นติดยาให้ตำรวจดำเนินคดี บางคนท่านเอามาบำบัดรักษาในร้วบ้านของท่านเอง จนวัยรุ่นบ้านเกาะรอไม่กล้ายุ่งเกี่ยวกับขบวนการและยาเสพติด

ส่วนเหตุผลที่กำนันถูกลอบยิง เนื่องจากแนวร่วมหรือผู้ก่อการร้ายในพื้นที่จะถือว่าผู้ใดที่ทำงานให้ภาครัฐไม่ว่าตำแหน่งอะไรถือเป็นบุคคลอันตราย อนุญาตให้ฆ่าได้ จึงไม่แปลกที่ผู้ที่ถูกลอบยิงส่วนใหญ่มักจะเป็น ผู้ที่มีตำแหน่งในพื้นที่นั้นๆ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อบต. หรืออย่างน้อย ขรบ. เพราะคนเหล่านี้ถือว่าเป็นคนของรัฐ และมากไปกว่านั้นเนื่องจากตระกูลของกำนันเกาะรอ เป็นตระกูลที่ผูกขาดกับตำแหน่งทางการเมืองในเขตนี้ เช่น กำนัน นายก อบต. และสมาชิก อบจ. ซึ่งในพื้นที่นั้นก็มักจะเป็นคนของตระกูลนี้เท่านั้น

ด้วยความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ทำให้การทำงานของตำรวจรวดเร็วและสะดวกมากขึ้น จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยสารวัตรใหญ่(สารวัตรใหญ่กล่าว วันที่ 18 กรกฎาคม 2559)ท่านให้ข้อมูลด้วยตนเองว่า “ทั้ง 3 ตำบลที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของท่านทุกตำบลเต็มร้อย ทั้งชาวบ้าน กำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำศาสนา บางพื้นที่เจ้าหน้าที่เข้าไปเขาปิดบ้าน เจ้าหน้าที่แต่งกายในเครื่องแบบเขาไม่กล้าต้อนรับ ที่นี้เราแต่งกายแบบไหนก็ได้ จะก๊วะเมื่อก่อนเป็นพื้นที่สีแดงเจ้าหน้าที่เข้าไม่ได้ มีเหตุการณ์ แต่ผมเน้นปราบปรามยาเสพติดและสร้างความสัมพันธ์ในตัวชาวบ้านมีการจัดงานเขามาเชิญเรากीไป และที่บ้านพักผมชาวบ้านจะมาตลอดจะเปิดบ้าน ที่ภูมิใจที่สุดคือมีคดียาเสพติด กำนันก็จับมาส่ง กำนันจะก๊วะจับมาส่งตำรวจ ไม่มีที่ไหนกำนันผู้ใหญ่บ้านจับลูกบ้านมาส่งตำรวจอย่างนี้”

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา และเพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา ซึ่งจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัยภาคสนามสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ลักษณะความสัมพันธ์และความคิดเห็นของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.จะก๊ะ

หากพิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์ที่จำแนกระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็น 3 ระดับ คือ ระดับคนรู้จัก ระดับเพื่อน และระดับลึกซึ้ง พบว่าความสัมพันธ์ของประชาชนมุสลิมต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ จังหวัดยะลา ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะของคนรู้จักเป็นส่วนใหญ่ และมีบางส่วนเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะเพื่อน กล่าวคือประชาชนทั่วไปจะมีความสัมพันธ์กับตำรวจแบบผิวเผิน ไม่ค่อยเข้าหาตำรวจมากนักนอกจากมีความจำเป็น หากมีปัญหาประชาชนมักจะเข้าหากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากกว่าเข้าหาตำรวจ หากแต่ถ้าตำรวจเชิญประชุม เชิญฟังบรรยายประชาชนก็จะให้ความร่วมมือและร่วมฟัง ซึ่งความสัมพันธ์แบบนี้เป็นการทำความรู้จักกันแบบตั้งรับ

ส่วนประชาชนมุสลิมที่มีความสัมพันธ์กับตำรวจมากกว่าประชาชนทั่วไป กล่าวคือ การทำความรู้จักกันแบบรุก เช่นการเดินเข้าหาตำรวจ การพูดคุยกัน ชักถามข่าวคราวกัน ประชาชนกลุ่มนี้มักจะเป็น ชรบ.หมู่บ้าน ผู้นำชุมชนทั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือ อบต.เป็นต้น ประชาชนกลุ่มนี้ก็จะมีความสัมพันธ์กับตำรวจมากกว่าประชาชนทั่วไป และบางคนก็มีเพื่อนเป็นตำรวจด้วยเช่นกัน

ประชาชนมุสลิมทั่วไปในพื้นที่ไม่ประสงค์ที่จะให้ลูกหลานเป็นตำรวจ เพราะเห็นว่าการเป็นตำรวจหรือทหารมีความเสี่ยงมากกว่าการเป็นครูและอาชีพอื่นๆที่ไม่ต้องใช้ปืน ไม่ต้องต่อสู้กับโจร เป็นต้น หากแต่เมื่อสอบถามกลุ่มเยาวชนกลับพบว่าเยาวชนไม่ได้กลัวที่จะเป็นตำรวจ แต่จะเป็นตำรวจด้วยเหตุผลอยากมีงานทำมากกว่าชื่นชอบอาชีพนี้ ในทางกลับกันเยาวชนมุสลิมในพื้นที่ไม่ชอบเป็นทหาร และมีทิฐิว่าไม่ค่อยปลื้มทหารเท่าไรนักโดยเฉพาะทหารพราน ส่วนเยาวชนที่ไม่ค่อยปลื้มตำรวจจะเป็นเยาวชนสองประเภท คือ เด็กแว้น และติดยาเสพติด

ประชาชนมุสลิมในพื้นที่ยินดีต้อนรับเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนโดยไม่เลือกว่าจะนับถือศาสนาใด แต่ตำรวจต้องเป็นฝ่ายเดินเข้าหาประชาชนก่อน ในส่วนของประชาชนจะไม่เป็นฝ่ายเดินเข้าหาตำรวจก่อนอย่างแน่นอน นอกจากนี้ประชาชนจะมีความสนิทสนมและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับตำรวจที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมทางศาสนา

ประชาชนมุสลิมส่วนมากยังปักใจเชื่อว่า ทั้งตำรวจและทหารมีสองกลุ่ม กลุ่มที่จริงจังในการแก้ปัญหาและอีกกลุ่มที่ไม่จริงจังในการแก้ปัญหา ดังนั้นความสัมพันธ์และความร่วมมือจึงไม่เกิดเพราะไม่มั่นใจว่ากำลังให้ข้อมูลกับฝ่ายใด ดังกล่าวนั้นเคยมีบทเรียนเกิดขึ้นแล้วถึงขั้นเสียชีวิต จึงทำให้ประชาชนรู้สึกระแวงมากกว่าไว้วางใจ นอกจากเจ้าหน้าที่บางคนที่รู้จักกันมานาน ปฏิบัติงานในพื้นที่จนเป็นประชาชนรู้จักและคุ้นหน้าคุ้นตา ส่วนเจ้าหน้าที่หน้าใหม่ก็ย่อมต้องใช้เวลาในการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน

ประชาชนมุสลิมในพื้นที่เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนดูเหมือนจะลดน้อยลงโดยเฉพาะบทบาทของตำรวจแทบจะไม่มีอะไรนอกจากจับใบขับขี่รถยนต์ ทั้งนี้หลังจากที่ทหารลงมาปฏิบัติงานในพื้นที่ ด้านที่เห็นเรียงรายมีแต่ด่านทหารไม่มีด่านตำรวจนอกจากหน้าโรงพัก หากเกิดเหตุการณ์อะไรในพื้นที่ทหารจะถึงก่อนตำรวจทุกครั้ง

ถ้ามีพิธีเปิดงานต่างๆในพื้นที่ก็มักจะเป็นทหารมาเป็นประธาน ส่วนตำรวจแคว่ร่วมเป็นเกียรติ ทำให้ประชาชนใกล้ชิดกับทหารมากกว่าตำรวจ โดยเฉพาะทหารเปิดค่ายให้ประชาชนมาหายารักษาโรคต่างๆ ทหารมีงบประมาณช่วยเหลือน้ำท่วมประชาชน และยังเปิดค่ายให้สาวๆเข้าไปเล่นบอลเล่ย์บอล และยังจัดทัวร์พาประชาชนไปเที่ยวในวาระต่างๆอีกเช่นกัน เนื่องจากยุคนี้เป็นยุคของทหาร งบประมาณก็ไม่อั้น ตำรวจจึงเหมือนต้องหลบตาหลงเมื่อเปรียบเทียบกับบทบาทของทหารในปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนใหญ่จะใกล้ชิดและสนิทสนมกับตำรวจที่เป็นมุสลิมมากกว่าพุทธ เพราะอย่างน้อยก็ศาสนาเดียวกัน รู้จักพระเจ้าเหมือนกันแม้ว่าจะไม่เคร่งศาสนา แต่ถ้าเป็นตำรวจชาวพุทธอาจจะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์บ้าง แต่ประชาชนก็ยังยินดีจะประสานความสัมพันธ์กับตำรวจที่เป็นชาวพุทธหากมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน อย่างเช่นอดีตสารวัตรปราบปราม และสารวัตรสืบสวนคนปัจจุบันที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

นอกจากนี้ผู้นำชุมชนภายในหมู่บ้านทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก อบต. ตลอดจนอิหม่ามและโต๊ะครู มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ กล่าวคือหากผู้นำชุมชนว่าอย่างไร ชาวบ้านก็ว่าอย่างนั้น นอกจากนี้ชาวบ้านและอิหม่ามยังให้ความร่วมมือกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในการบำบัดรักษาและอบรมเยาวชนวัยรุ่นที่หลงผิดภายในหมู่บ้าน จนคติความมั่นคงภายในตำบลเกรงแทบไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงผู้นำศาสนา คอยจัดการและดูแลอยู่แล้วจึงไม่ค่อยถึงมือตำรวจและไม่เป็นคติความ

เหตุผลหรือที่มาของความสัมพันธ์

ส่วนเหตุผลหรือที่มาของความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับตำรวจ สก.จะกะไว้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเกิดจากเหตุผลหลายประการ อาทิเช่น

การให้ความสำคัญของผู้บังคับบัญชาในแต่ละสมัย กล่าวคือหากผู้บังคับบัญชานั้นชุมชนสัมพันธ์มากกว่าปราบปรามก็จะทำให้ประชาชนมุสลิมเข้าถึงตำรวจดีกว่ารูปแบบงานปราบปราม ความหวาดระแวงของประชาชนต่อเจ้าหน้าที่ก็จะลดลง และในที่สุดประชาชนก็จะให้ความร่วมมือกับตำรวจมากขึ้น ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนต้องเริ่มจากทางตำรวจก่อน เพราะประชาชนไม่กล้าที่จะเป็นฝ่ายเข้าหาตำรวจก่อน จึงเป็นเหตุผลว่าหากผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญด้านสัมพันธ์ชุมชนก็ส่งผลให้ประชาชนเกิดสัมพันธภาพที่ดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ การพยายามตระเวนไปละหมาดวันศุกร์ทุกตำบลหรือละหมาดวันศุกร์สัญจร การลงพื้นที่เยี่ยม พูดคุย ดื่มน้ำชากับประชาชนนอกเวลาราชการ ทั้งหมดนี้เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับตำรวจได้อย่างเห็นผล

นอกจากใช้แนวทางมวลชนสัมพันธ์เป็นหลักแล้วการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ภาษามาลายูท้องถิ่นและมีวัฒนธรรมเดียวกันกับประชาชนในพื้นที่ก็ยิ่งจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกระชับได้รวดเร็วมากขึ้น หากเปรียบเทียบผู้ที่มีความสำคัญและเน้นด้านสัมพันธ์ชุมชนเป็นสำคัญเหมือนกัน ลงพื้นที่เข้าหาประชาชนเหมือนกัน แต่สามารถสื่อสารภาษามาลายูท้องถิ่นได้ อีกทั้งยังเข้าใจถึงวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้เป็นอย่างดี ก็จะได้เปรียบอย่างมากในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนมุสลิมในพื้นที่ภาคใต้

อีกเหตุผลหนึ่งที่อาจได้ใจคนสามจังหวัดภาคใต้ที่ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม หากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่นับถือศาสนาอิสลามเช่นกันก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าจะสามารถสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนได้อย่างสนิทใจ เพราะความสัมพันธ์และความใกล้ชิดสนิทสนม มักจะเกิดขึ้นจากความความเหมือนกันและคล้ายคลึงกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็น ภาษา วัฒนธรรม ความเชื่อ และศาสนา จึงไม่แปลกสำหรับประชาชนมุสลิมทั่วไปในพื้นที่ที่จะเชื่อใจกับตำรวจผู้ที่มีศาสนาเดียวกันกับตัวเอง หากแต่ทุกคนยังยืนยันว่าศาสนาไม่ใช่จุดเริ่มต้นของการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่การเริ่มต้น

ของความสัมพันธ์คือการวางตัวที่เหมาะสมและมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจแต่ละคนเป็นอันดับแรก ส่วนศาสนาเป็นตัวช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันเป็นไปอย่างจริงใจ เชื่อใจ และยั่งยืนกว่า

นอกจากนี้การเชื่อฟังและคล้อยตามผู้นำภายในหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำศาสนา เช่นอิหม่าม หรือโต๊ะครู และผู้นำชุมชน เช่นกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนายก อบต. เป็นอีกเหตุผลหนึ่งสำหรับประชาชนทั่วไปที่ระดับการศึกษาไม่สูงนัก มักจะใช้เป็นเหตุผลของความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นกับตำรวจ กล่าวคือถ้าผู้นำชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจก็จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจดีขึ้นไปด้วย ส่วนเหตุผลของผู้นำชุมชนจะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับตำรวจหรือไม่ขึ้นอยู่กับเหตุผลต่างๆที่กล่าวมา เพราะผู้นำคนปัจจุบันคือประชาชนทั่วไปในอดีต นอกจากผู้นำชุมชนบางท่านที่มีเหตุผลส่วนตัว เช่นกรณี กำนันดี ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

เหตุผลที่นักวิชาการในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ตำรวจเองสะท้อนให้ฟัง คือ

เจ้าหน้าที่รัฐที่คอยดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่ในอดีต คือตำรวจ จึงไม่แปลกที่ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนในอดีตดีกว่าปัจจุบัน ผิดจากยุคนี้ที่มีทหารมาดูแลความสงบเรียบร้อยในพื้นที่มากกว่าตำรวจ ด้านทหารมีมากกว่าสถานีตำรวจ ค่ายทหารตั้งอยู่ในหมู่บ้านใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าตำรวจ เกิดเหตุทหารถึงก่อน จัดงานทหารมาก่อน บวกกับงบประมาณที่ไม่จำกัด ผิดกับตำรวจที่งบประมาณมีจำนวนจำกัด จึงส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชนในพื้นที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

อีกเหตุผลหนึ่งที่อดีตสารวัตรใหญ่ได้สะท้อนให้ฟังว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในทุกระดับต้องใช้เวลา ยิ่งประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจยิ่งต้องใช้เวลามากกว่า เพราะสถานะที่แตกต่างกัน ดังนั้นการโยกย้ายผู้บังคับบัญชาสถานีที่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะผู้ที่ประชาชนยอมรับบ้างแล้ว ย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน เพราะเป็นการนับหนึ่งใหม่อีกครั้งหลังจากเดินไปได้ครึ่งทาง จึงเห็นว่าควรให้ตำรวจที่สามารถทำงานกับประชาชนในพื้นที่นั้นๆทำงานไปก่อน จนกระทั่งมีความจำเป็นที่มากกว่าและมีประโยชน์ที่ชัดเจนกว่าถึงจะมีคำสั่งโยกย้าย

แนวคิดและรูปแบบชุมชนสัมพันธ์ของ สภ.จะก๊ะ

แนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนของสถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ เริ่มต้นจากการสร้างภาพลักษณ์ของสถานีตำรวจที่สื่อถึงความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน ด้วยข้อความต่างๆและใช้ภาษาที่สื่อของความเป็นมิตรกับประชาชนมีการจัดสถานที่สะอาดและศาลารวมใจหน้าสถานีเพื่อบริการประชาชน

นอกจากนี้สถานีตำรวจ สภ.จะก๊ะ มีทีมงานเฉพาะกิจงานชุมชนสัมพันธ์ซึ่งอยู่ภายใต้งานปราบปรามที่มีสารวัตรใหญ่เป็นหัวหน้าทีมควบคุมงานชุมชนสัมพันธ์ด้วยตนเอง และมีการรณรงค์ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เป็นมุสลิมไปร่วมละหมาดวันศุกร์และร่วมละศีลอด งานบุญต่างๆกับพี่น้องประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบสามตำบล

ส่วนลักษณะงานชุมชนสัมพันธ์สถานีตำรวจภูธรจะก๊ะ ประกอบด้วยโครงการและกิจกรรมต่างๆ อาทิเช่น โครงการวางปิ่นมาจับเชือก โครงการละหมาดวันศุกร์สัญจร โครงการเยี่ยมเยียนและพบปะผู้นำชุมชนและชาวบ้าน โครงการประชุมประชาธิรัฐ ร่วมกิจกรรมต่างๆภายในชุมชน ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา ร่วมกิจกรรมละศีลอดกับประชาชนในพื้นที่ ร่วมกิจกรรมตักบาตรสัมพันธ์ ร่วมพัฒนาลานกีฬาเทปุน ทำทอระบายน้ำ กิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เปิดสถานีตำรวจให้เยาวชน/วัยรุ่นในพื้นที่เข้าปรึกษาหารือ กิจกรรมมอบเงินสมทบทุนสร้างมัสยิด และมอบเงินสมทบทุนให้รถกู้ภัยจิตอาสาตำบลจะก๊ะ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจดังต่อไปนี้

- เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ดีและจริงใจจะเกิดขึ้นจากความเหมือนกันและคล้ายคลึงกัน จึงเห็นว่าควรสรรหาเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับ ทั้งระดับผู้บังคับบัญชาตลอดจนเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้มีส่วนเหมือนกับประชาชนในพื้นที่นั้นๆให้มากที่สุด ทั้งในด้านภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม เพราะความเหมือนกันจะทำให้ง่ายต่อความเข้าใจกันและกัน เมื่อเข้าใจก็เข้าถึง เมื่อเข้าถึงจึงเกิดการพัฒนาดังพระราชดำริของในหลวง

- ในกรณีที่ไม่สามารถสรรหาเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เหมือนกับประชาชนได้ ไม่ว่าด้านภาษา ศาสนา หรือวัฒนธรรมเดียวกัน ก็ควรจะต้องเลือกเจ้าหน้าที่ตำรวจประวัติดี ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับประชาชนมาก่อน สามารถเข้ากับประชาชนต่าง ภาษา ศาสนา หรือวัฒนธรรมได้ กล่าวโดยสรุปคือ ตำรวจที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี วางตัวเหมาะสม

- เจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาควรเน้นงานชุมชนสัมพันธ์มากกว่างานปราบปราม เพราะการเน้นปราบปรามไม่ได้ทำให้คดีความลดลง แต่กลับสร้างความหวาดระแวงให้เพิ่มขึ้นระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

- เจ้าหน้าที่ตำรวจโดยเฉพาะผู้บังคับบัญชา ควรเป็นฝ่ายเดินเข้าหาประชาชนก่อน เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังคิดว่า พวกเขาเป็นสามัญชนคนธรรมดาไม่เหมาะสมที่จะคบหากับข้าราชการ

- หากผู้ที่เกี่ยวข้องยังต้องการเห็นบทบาทของตำรวจ และความสัมพันธ์ของตำรวจกับประชาชนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น คงจะต้องลดบทบาทของทหารในพื้นที่ของตำรวจลง หรือกำหนดขอบข่ายงานที่ชัดเจนระหว่างหน้าที่ของทหารและหน้าที่ของตำรวจ มิเช่นนั้น ตำรวจจะเป็นได้แค่ตัวประกอบหากเทียบกับทหารในสายตาของประชาชน

- เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังมีความนับถือและเชื่อฟังต่อผู้นำของพวกเขาภายในหมู่บ้าน ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้าถึงกับผู้นำชุมชนทั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายก อบต. ตลอดจนโต๊ะอิหม่ามและโต๊ะครู

- เนื่องด้วยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต้องใช้ระยะเวลาและความต่อเนื่อง จึงเห็นว่าการโยกย้ายผู้บังคับบัญชาสถานที่บ่อยครั้งโดยเฉพาะผู้ที่ประชาชนยอมรับ ย่อมส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน เพราะขาดความต่อเนื่องและเป็นการนับหนึ่งใหม่ที่ไม่มีความจำเป็นมากนัก จึงเสนอว่าควรให้ตำรวจที่สามารถทำงานกับประชาชนในพื้นที่นั้นๆทำงานและพัฒนาพื้นที่ต่อไปจนกระทั่งมีความจำเป็นที่มากกว่าและมีประโยชน์ที่ชัดกว่าถึงจะมีคำสั่งโยกย้ายตามความเหมาะสม

- การโยกย้ายนายตำรวจไม่ควรจะเป็นเงื่อนไขของการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น หากแต่ควรตั้งอยู่บนผลงานอันประจักษ์ชัดแม้จะทำงานอยู่ในสถานเดิม เพราะตำรวจบางท่านจำเป็นต้องย้ายเนื่องจากต้องการตำแหน่งที่สูงขึ้นทั้งๆที่ยังมีความสุขกับการทำงานที่เดิม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษา เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษา: เขตพื้นที่รับผิดชอบสถานีตำรวจภูธรจะเก๊ะ จังหวัดยะลา” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรทำการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นที่ต่อเนื่องกันดังนี้ คือ

- ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่นับถือศาสนาอิสลามและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่นับถือศาสนาพุทธ

- ศึกษาแนวคิดและรูปแบบการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนมุสลิมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ กรณีศึกษา สถานีตำรวจที่มีผู้บังคับบัญชานับถือศาสนาพุทธ

บรรณานุกรม

- กรมตำรวจ. 2541. **โครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน (โรงพักเพื่อประชาชน)**. กรุงเทพฯ: กรมตำรวจ.
- จงใจ เชนอานวย. 2551. **ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อประสิทธิภาพการให้บริการของสถานีตำรวจภูธร พระนครศรีอยุธยา**. ปรินญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จิตติกร สิงห์พันธ์ . 2557. **ความพึงพอใจของประชาชนต่อคุณภาพการให้บริการของสถานีตำรวจภูธรคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด** งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
- จักรินทร์ อักษรรัตน์ . 2547. **ภาพลักษณ์ของตำรวจตามทัศนะของประชาชน กรณีศึกษาพื้นที่ อำเภอหัวไทร จังหวัด นครศรีธรรมราช** . วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นาอัทธนะ เจ๊ะแม .2544. **ศึกษาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาการเกิด ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้**
- นิภา รัพยา .2554. **ทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของตำรวจตระเวนชายแดน กรณีศึกษา กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 43 วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.**
- นัธววัฒน์ อีระระตะวัน. 2554. **ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ตำรวจภูธรเมืองพญา จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพจน์ อังคนาวิน. 2542. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำกับการปฏิบัติงาน ของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประพนธ์ สหพัฒนา .2556. **โครงการประเมินประสิทธิภาพสถานีตำรวจและความเชื่อมั่นของประชาชน ต่อการปฏิบัติงานของตำรวจ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556** กองวิจัย สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ปัญญา เทพสิงห์ และคณะ .2556. **ทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจในจังหวัดนราธิวาส**
- วันชัย นาคขานา . 2557. **การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจชุมชน สถานีตำรวจภูธรบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะและการจัดการสมัยใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาสกร ศิริพัฒนานนท์ .2545. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความสามารถในการปฏิบัติงาน
พยาบาลของอาจารย์ประจำการ โรงพยาบาลรามาริบัติ

สุรทัศน์ ช่างงาม. 2542 . ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการของสถานีตำรวจตามโครงการโรงพักเพื่อ
ประชาชน: ศึกษากรณีสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมือง นครราชสีมา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุภาภรณ์ พันธ์นาชี และคณะ 2557 สรุปสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปี 2557:
ปีที่มีจำนวนเหตุการณ์น้อยที่สุดในรอบ 11 ปี คณะทำงานฐานข้อมูลเหตุการณ์ชายแดนใต้ ศูนย์เฝ้าระวัง
สถานการณ์ภาคใต้(Deep South Incident Database- DSID)

ศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. และคณะ .2556. มุมมองของประชาชนชายแดนใต้: ‘ความหวัง’ ในสถานการณ์ความรุนแรง
อันยืดเยื้อได้รณรงค์แห่ง ‘สันติภาพ’ ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ สถานวิจัยความขัดแย้งและความ
หลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ศุภชัย จันทรเปล่ง. 2554. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจชุมชนประจำตำบลของสถานี
ตำรวจภูธรเมืองสุพรรณบุรี.วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนุสรณ์ ประทุมทอง. 2554. การพัฒนาอาสาสมัครตำรวจชุมชนและผลงานการป้องกันอาชญากรรมเขตพื้นที่สถานี
ตำรวจนครบาลประจักษ์.ภาคินพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทระเกษม.

เอมอร ฤกษ์รังสรรค์. มปป. ทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น จากอินเทอร์เน็ต
<http://www.novabizz.com/NovaAce/Relationship> สืบค้นเมื่อ(15 มกราคม 2560)